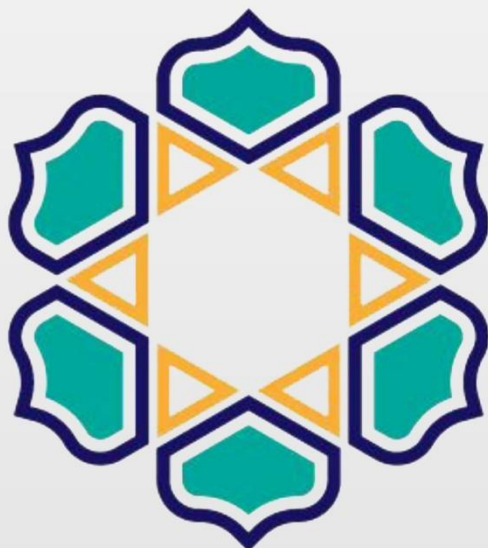

شروع ڪرنا بابہ تی:

ڀوڙی و ئعتیکاف و زهکاتی

ڙ ڀرتووکا: متن الفایة والتقريب

شروع ڪرن:

م. جلیل صادق باخوڙنیفی

شروقه کرنا بابہ تی:
رؤژی و ئعتیکاف و زهکاتس
ژ پهرتووکا: متن الغایه والتقریب

شروقه کرن
م. جلیل صادق باخوړنیفی

ژ دهنګی بوویه نفیسین

مزګه فټ

www.mzgaft.com

زنجیرا همیقا رهمه زانی

شروشه کرن: م. جلیل صادق باخو رنیفی.

دیزایننا ناقره روکن: سایتین مزگهفت.

دیزایننا بهرگی: ژئگر سیتھی.

هژمارا زنجیری: (26).

ژ بهرهمین: سایتین مزگهفت www.mzgaft.com

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على نبينا محمد وعلى آله وصحبه ومن تبعهم بإحسان الى يوم الدين، اما بعد:

کتاب الصيام

کتاب: بو وی تشتی دهیته گوتن ئهوی کو هندهک تشت تیدا کوم دبن، بو نمونه ئهقه کیتابه که و گهلهک بابته یین تیدا هاتینه کوم کرن، و دقئ کیتابی دا هندهک کیتاب یین تیدا کو هندهک بابته یی ل بن وی کیتابی هاتینه کوم کرن.

و ههروهسا دروسته تو بیژی: (کتاب الصوم) ژى هه دروسته. ئهصل د روژیگرتنی دا ئایهتین قورئانی و هه دیسین پیغه مبه رینه

وَبَشِّرِ الصَّائِمِينَ

ژ ئایهتان: وه کی خودی تعالی دیژیت: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ

تَتَّقُونَ﴾ (البَقَرَة: ۱۸۳)

(گهلی خودان باوه ران خودی تعالی گرتنا روژیان یا ل سهه ههوه فهرز کر کا چاوال سهه ئوممهتین بهری ههوه فهرز کر بوو، دا کو بیته ئه گهری هندی تهقوال دهف ههوه زیده بییت)

د قی ئایه تی دا خودی تعالی موطله ق (ب رهنه گه کی گشتی) بو مه
به حسا روژیی کر کو خودی تعالی یا ل سهر مه فهرز کری کا
چاوال سهر ئوممه تین بهری مه فهرز کریه
(کتب) ئانکو: (فرض)

د قی ئایه تی دا بو مه دهست نشان نه کر کا کیز روژی و ل چ
هه یف ل سهر مه فهرز، به لی د ئایه ته کادی دا خودی تعالی بو
مه دیار کر کا جاره کی مه خسه د پی کیز هه یقه ئه واکو روژین
وی ل سهر مه هاتینه فهرز کرن، ئه وژی دوو ئایه تاب دویف قی
ئایه تی یه: ﴿شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ
وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ ۚ فَمَن شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ
فَلْيَصُمْهُ﴾ [البَقَرَة: ۱۸۵]

د قی ئایه تی دا خودی تعالی بو مه دهست نشان کر کو ئه وهیقا
روژی تیدا ل سهر مه فهرز هه یقا رهمه زانی یه، خودی تعالی
دیثیت: (ل هه یقا رهمه زانی دا یا مه ل دهستیکی قورئان تیدا
قریکری ئه و قورئانا ری نشاندهر بو خه لکی و بهری خه لکی د
ده ته ریکا راست و دروست، و ئه واکو داهییی دیخته دناقه را
حه قی و باطلی دا، و ههر که سه ک ژ هه وه یی ئاماده بیت د قی
هه یقی دا (ئانکو: نه مسافر بیت و نه یی نه ساخ بیت و پی

چیبیت) بلا یی ب رۆژی بیت) و ئەفه ئەمره خودی تعالی ل مه
کری کو هه چیبی چ عوزر نه بن دقیت بگریت.

و ده لیل ژ هه دیسان:

حه دیسا ب ناف و دهنگ: (بنی الاسلام علی خمس: شهادة ان الا
اله الا الله، وأن محمدا رسول الله، وإقام الصلاة، وإيتاء الزكاة،
وصوم رمضان، وحج البيت لمن استطاع اليه سبيلا) ئانکو:
(ئیسلام یا هاتییه ئافا کرن ل سه ر پینج ستوینا: شه هه دان: لا اله
الا الله، محمد رسول الله، پی رابوونا دروست بو نثیری، دانا
زه کاتی، گرتنا رۆژیی، هه جکرن یی پی چیبیت)

و ههروهسا هه دیسه کادی یا هه ی کو جاره کی ئەعرا بییه ک
(کوچه ره ک) هاتییه ده ف پینغه مبه ری خودی ﷺ و گوتی: چ ل
سه ر من فه رزه د ئیسلامی دا ؟

پینغه مبه ری ﷺ بو دیار کرن، و ههروهسا ده ما گه هشتیه رۆژیی
گوتی: (ده یقا ره مه زانی دا)

فیتجا ئەفه دبه ده لیل ل سه ر هندی کو رۆژی گرتنا هه یقا ره مه زانی
ل سه ر مروقی فه رزه.

مهرجین فهرز بوونا رۆژیی:

۱- ئیسلام: دڤیت موسلمان بیت، چونکی ئەوی موسلمان نهیت ئە گهر بگريت ژي ژي ناهيته قه بويل کرن.

۲- بالغ بوون: هندی مروف بالغ نهیت چ عیادهت ل سهر وی فهرز نین، ب تایهت نفیژ، رۆژی، هه ج... ژبلی زه کاتی ئە گهر مال ههیت وهلیی وی دی پیشقه دهت یان ئەوی پی موکه للهف دی پیشقه دهت.

۳- عاقل: نه یی دین بیت.

ئەف هه رسی مه رجه دڤیت ل دهف مروفی هه بن هه تا رۆژی ل سهر مروفی فهرز بیت، هه ما ئیک یی ژي کیم بیت ل سهر وی فهرز ناییت.

و مه سه لا (بالغوون، و عاقلی) ئەفه ژبه ر هه دیسه کا پیغه مبه ری ﷺ وهختی دیژیت: (رفع القلم عن ثلاث: عن النائم حتی یستيقظ، وعن الصبي حتی یحتلم، وعن المجنون حتی یفیق -وفي رواية حتی یعقل-)

هندی قه له مه یی هاتییه را کرن ل سهر سی که سان -ئانکو خودی تعالی لی ناگريت و گونه ه ل سهر وی ناهيته نفیسین-: مروفی

نقستی هه تا هشیار دبیت، و یی بچیک هه تا بالغ بیت - یحتم
 ئانکو: ئحتیلامی بینیت-، و ئهوی دین هه تا ب عاقل دکه قیت
 یان هه تا دهیته سهر هشین خو).

۴- مروّف بشیت و پی چیبیت روژیی بگریت: ئانکو: نه هند
 نه ساخیه کا مه زن هه بیت کو نه شیت بگریت یان گه له ک دان
 عه مر بیت یان ژنکه ک بیت یا دووگیان بیت یان شیرى دده ته
 بچیکى خو و نه شیت بگریت.

و ئه فه یا هاتی د ئایه ته کا قورئانی دا، خودی تعالی دبیریت:

﴿وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِينَ ۖ فَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ ۚ وَأَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾ [البقرة: ۱۸۴]

ئانکو: (ئهوین دشین بگرن به لی گه له ک زه حمه تی پیقه دهن و
 چیدیت زیان بگه هتی، ئه قین هه بلا نه گرن به لی بلا پیشقه فدی
 بدن)

و فدیای وی ژى ئه فه یه: دى دانه کى روژى خارنى ده ته هه ژاره کى،
 نیزیکا کیلویه ک و ربه کى یان کیلو و نیقا دى ئه رزاقه کى ژ
 پیش هه ر روژه کى ده ته هه ژاره کى.

ځيځا هنده ک زانا ديژن ئه ف ئايه ته يا هاتييه نه سخ کرن، به لي
 نه وبخو نه نه سخ بوويه، وه کي عه طاء فه دگو هيژيت ژ بن
 عه باسي دهما پرسيار هاتييه کرن ژ بن عه باسي -خودي ژ وان
 رازي بيت- دهر باره ي ځي ئايه تي، گوت: نه سخ نه بوويه (ئانکو:
 حوکمي وي نه رابوويه) به لي ئه فه بو که سي دانعه مره کو نه شيت
 روژيا بگريت يان بو وي ژنکا دوو گيان، ځيځا ئه فه نه شين روژيا
 بگرن دي خارني دهنه هه ژاره کي ژ پيش هه ر روژيه کي).

فهرزين روژيگرتني (دا کو روژي ژ مروقي بهيته قه بويلکرن):

۱_ ئنيه ت: ئنيه ت تابعي دلي يه، نه کو ب ده ځي، گه له ک نو که ب
 تاييه ت پستي نځيژا عه يشا دي يژن: (ئنيه تا خو بينن، يان
 ره حمه ت ل ده يک و بايين وي يي ئنيه تا خو بينيت)، يان ئيکي
 ئنيه تا خو ب ده ځي نه ئينابوو دي يژيت: (من روژيا خو خار)
 بوچي ته خار؟ دي يژيت: (من ئنيه تا خو ب ده ځي نه گوتبوو) و
 نه وبخو ئنيه ت يا هه ي چونکي د دل دا ئينابوو يان يي رابووي
 پاشيف يا خاري، مانه ته ژ بهر هندي خار کو تو دي ب روژي
 بي؟!

فَیْجَا بهسه بکهفته سهر دلّی ته کو تو دی سبههی ب روژی بی،
ئهقه یهعنی ته ئنیهت ئینا.

و ئهف ئنیهته فهرزه، (و ئهقه بو روژیین فهرزه) ژ بانگی
مهغرب ههتا بانگی سپیدی مهجال یی هه، پشتی بانگی
سپیدی ئهگهر ههتا وی فهتری نه کهفتیهته سهر دلّی مروقی، و
مروقی د دلّی خودا چ تشتی وهسا هزرنه کریهه کو دی یی ب
روژی بیت، پشتی بانگی سپیدی شنی هاته بیرا وی کو دی یی ب
روژی بیت، هنگی روژیا وی لی نینه، مهعنا یی ئنیهته نه ئینایه، و
ئهقهژی ژ بهر هه دیسه کی پیغه مبه ر وَعَلَيْهِ دبیثیت: (من لیر بیت
الصیام قبل الفجر. فلا صیام له) ئانکو: (ئهو کهسی ئنیهته خو
نه ئنیت بهری بانگی سپیدی، روژیا وی لی نینه).

به لی بو روژیین سوننهت ئنیهته نه فهرزه، ئهگهر خو ههتا بهری
نقیژا نیقروژی تو چ نهخوی و چ نهقهخوی، و ته گوت ههما
دی یی ب روژی بم، هنگی ئهف روژییه یا دروسته، به لی بو یا
فهرز چینابیت.

۲_ دقیت مروف خو بده ته پاش ژ خارن و فه خارن و جیماعی
(چوونا نفینی): نهوژی ژ بانگی سپیدی هه تا بانگی مه غره ب،
ئانکو: ژ بانگی مه غره ب هه تا بانگی سپیدی چ بخوی و فه خوی
و جیماعی بکه ی، نه فه هه می دروسته.

به لی د گه ل بانگی سپیدی هه تا بانگی مه غره ب نه ف هه رسیکه
نابن.

نه فه ژ ی وه کی بو مه هاتی د سوره تا (البقرة) دا: ﴿وَكُلُوا وَاشْرَبُوا
حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ ۖ
ثُمَّ أَتِمُّوا الصِّيَامَ إِلَى الْأَيْلِ ۚ وَلَا تُبَشِّرُوهُنَّ وَأَنْتُمْ عَاكِفُونَ فِي
الْمَسْجِدِ﴾ [البقرة: ۱۸۷]

فیتجال فیری خودی تعالی وه ختی خارنی و فه خارنی و نهو تشتی
حه لال بو مه دیار کر کو ژ بانگی سپیدی هه تا بانگی مه غره ب.

دهما گوتی: ﴿حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ
مِنَ الْفَجْرِ﴾ [البقرة: ۱۸۷] نه فه به حسا وی رونا هییا سپیدی یه وه ختی
ژ تاریاتیا شه فی دیار دبیت، نه وه کی هنده ک تیدگه هن کو نه فه
چه ند ساله نه ف تشته دهیته به لاکرن و هنده ک ژ نه زانینا خو
فی چه ندی به لاقه دکهن و دی هه ر خون و فه خون هه تا دونیا

روون دبیت، ئەفه رۆژیا وان یا که تییه، ئایه تا قورئانی به حسا
هندی دکەت کو وهختا سپیده دهیت دیژنی: (فجر الصادق) کو
بهری وی (فجر الکاذب) یا هه ی، (الفجر الکاذب) هنگی
دروسته تو بخوی، سپیاتییه که دی زیکا به لاقه بیت و زیکا به رزه
دبیت.

به لی (الفجر الصادق) دی پیچه ک بلند بیت و به لاقه بیت و دی
مینیت.

(الخیط الایض) ئها به حسا فی سپیاتییه یه.

(الخیط الاسود) به حسا فی تاریاتییه یه.

فینجا وهختا ئەو سپیاتییه ژ وی تاریاتییه دیار بوو، مهعنا یی
خلاس دفت خا رن و فه خا رنی نه خوی.

ئو تشتین رۆژی پین دکهفیت دهه تشتن:

۱- ئەو تشتی عهمدهن داخلی زکی مروفی بیت.

۲- یان سهری مروفی، و مههم ب (سهری) ئانکو: دفن، گوهر،
چاف...

و ئەقەژێ رەئیە کە بەلێ نە یا دروستە، یا گەرنە ئەوێ د جەهێ
خارنێ و قەخارنێ را تشتە کێ مروڤ داعیریت، هنگی روژی دێ
کە قیت.

ئەوژی ئە گەر عەمدەن وەبکەت، بەلێ ئە گەر ژبیر کر چ ل سەر
نینە، چونکی حەدیسە کا صەحیح یا هە ی پێغەمبەرێ خودی ﷺ
دیژیت: (من نسی وهو صائم فاکل وشرب فلیتم صومه، فإما
أطعمه الله وسقاه) ئانکو: (ئەو کە سێ ژبیر بکەت تشتە کێ
بخوت یان قەخوت بلا روژیا خۆ تەمام بکەت و چ ل سەر وی
نینە)

بەلێ ئە گەر ژبیر کر و تشتە ک خار، و هاتە بیرا وی دقیت
ئیکسەر بەتال بکەت و خارنا خۆ یان قەخارنێ تەمام نە کەت.

۳- شریقی ب دانیت د هەردوو جەهێ دەستفێژێ: ئانکو ئە گەر
تشتە کێ داخل بکەت ب ریکا جەهێ دەستفێژێ، قیجا چ ب
واستە ی شریقی بیت یان صوندە کێ... ئەقە هنگی روژی دێ
کە قیت، ل دەف مەزەه بێ شافعی وەسایە، بەلێ یا راجح ئەوێ کو
روژی ناکە قیت.

۴- نابیت مروڤ ب تەعدا دلێ خۆ را کەت: ئە گەر نە ب دەستی
مروڤی بیت و بێ حەمدی مروڤی رابیت هنگی چو نینە، بەلێ

ئەگەر ژ قەستا دلێ خو ڕاکەت هنگی پوژی دکهفیت، و دەلیل
ل سەر قی چەندئ گوتنا پیڤه مبه ریه وَعَلَيْهِ (من ذرعه القیء - و فی
روایه: وهو صائم - فلیس علیه قضاء) ئانکو: (ئەگەر ئیک یی ب
پوژی بیت و دلرابوون غه له بی ل سەر بکهت ڕاکەت، ئەفە
هنگی چ قەزا کرن ل سەر وی نینه و پوژیا وی ناکهفیت)

و گوتی: (ومن استقاء فلیقض - و فی روایه: من استقاء عمدا
فلیقض -) ئانکو: (و ئەوئ عەمدەن دلێ خو ڕاکەت، هنگی دقیت
وئ پوژیی قەزا کەت)

ئانکو ناچیبیت چ بخوت و قەخوت ژ ی و دقیت پوژیا خوژی
قەزا بکهت.

هـ - ئیک عەمدەن جیماعی بکهت: هنگی دئ پوژی کەفیت،
به لی ئەگەر ژبیر کری ی ب پوژییه هنگی پوژی ناکهفیت.

به لی ئەگەر عەمدەن بیت دئ پوژی کەفیت و دئ گونه هکار ژ ی
بیت و دقیت کەفاره تی ژ ی بدهت، و کەفاره تا وی ئەوه دقیت
عەبده کی ئازا بکهت ئەگەر هەبیت یان پئ چیبیت، ئەگەر نه بن
یان پئ چینه بیت، دقیت دوو هه یقال دو یف ئیک ب پوژی بیت،
ئەگەر نه شیا دقیت شیست کەسا تیر بکهت (خارنی بدهتی).

و ئەو نه یی ب که یفا خویه، ئانکو هندی وی یی چیبیت یا دهستییک بکهت چینابیت ئەو بجیته یین دویف دا دقیت عهبدی ئازا بکهت ئە گهر نهشیا دی دوو هه یفا ب رۆژی بیت ئە گهر نهشیا شنی دی خارنی دهته شیست که سان. و ئەقه ترتیبه نه تهخییره.

۶- ئاڤا مروۆفی بهیته خار ب ههر شکله کی هه بیت (ئاڤا شه هوه تی، ئەڤا دیژنی: مه نی): هنگی رۆژی دی که قیت و دی گونه هکار زی بیت، و که فاره تی نادهت به لی دقیت تهوبه بکهت و وه نه که تهقه، و دقیت قی رۆژیی قهزا بکهت.

۷- حه یض (عاده).

۸- نیفاس (چلک).

۹- دیناتی: ئە گهر یی ساخ بیت و یی ب رۆژی بیت و پاشی دین بوو، هنگی رۆژیای وی دی که قیت چونکی رۆژی ل سه ری دین نینه.

۱۰- ریدده (ئوه کو یی موسلمان بوو و پاشی کافر بیت) هنگی رۆژیای وی دی که قیت، خو ئە گهر ههر د وی رۆژی دا بزقریت و تهوبه بکهت، ههر دقیت وی رۆژیی قهزا بکهت چونکی دهما کافر بووی عه مه لی وی هه می پویچ بوو.

سن تشت سوننه تن د روژیگرتنن دا (چ روژی یا فهرز بیت و چ یا سوننه):

۱_ له زیکرنا د فتاری دا، مهرم نه ئه وه کو بهری بانگی یان بهری روژ بچیته خار فتاری بکته، نه خیر.

به لکو مهرم پی ئه وه پشته روژ بچیته خار یان پشته بانگ دهیته دان مروځ خو نه گریته هتا روژ ب تهمامی بچیته خار یان هتا بانگ خلاص بییت، به لکو ههر وهختی ههما روژ پیچه ک ژی چوو خار ئه فقه هنگی دروسته مروځ دهست ب فتاری بکته، یان د گهل گوتنا (الله اکبر) ژ بانگی، مروځ دهست ب خارنی (فتاری) بکته.

و دهلیل پی ئه وه کو پیغه مبهری خودی ﷺ دیثیت: (لا یزال الناس بخیر، ما عجلوا الفطر) ئانکو: (به رده وام دی خه لک د خیری و باشیی دا بیت، هندی ئه وه لزی ل فتاره کرنی بکهن) ئانکو به حسا موسلمانایه هندی ئه وه لزی ل فتاری بکهن و گیرو نه کهن.

و وهختا گوتی: (لا یزال الناس بخیر) معنایی ئه فقه مه دحیه بو وان که سان ئه وین ل دویف سوننه تا پیغه مبهری ﷺ دچن.

فَیْجَا مَهْ عَنَایِیْ ئَهْوِیْ مَخَالِفَا سَوْنَه تَیْ بَکَه تِ ئَهْو نَه د خَیْری و
باشیپی دایه، و مه عنایِیْ ئَه قَه دِیْ بَیْتَه بیدعه ک ژ بیدعا.

و مَرَوْف وهختا ژ سوننه ته کی دهر کهفت یان بهری خو ژ
سوننه تی وهر گیرا، هنگی ئَه قَه دِیْ بهری خو ده ته تشته کی دی یی
بهروفاژری سوننه تا پیغه مبهری ﷺ و هنگی دِیْ کهفته د بیدعی
دا.

و یا بخیر ئه وه مَرَوْف فتارا خو ب رطه بی بکهت، و ئه گهر
رطه ب نه بوون مَرَوْف فتارا خو ل قه سپی بکهت، ئه گهر قه سپ
ژی نه بوون، مَرَوْف فتارا خو ب ئاقی بکهت.

ئَه قَه ژری وه کی بۆ مه هاتی د حه دیسه کا پیغه مبهری دا ﷺ وه کی
دییژیت: (إِذَا كَانَ أَحَدُكُمْ صَائِمًا فَلْيَفْطِرْ عَلَى التَّمْرِ، فَإِنْ لَمْ يَجِدْ
فَعَلَى الْمَاءِ، فَإِنَّ الْمَاءَ طَهُورٌ) ئانکو: (ئه گهر ئیک ژ هه وه یی ب
روژی بیت بلا فتارا خو ل سهر قه سپا بکهت، ئه گهر نه دیتن بلا
ل سهر ئاقی بکهت)

و د حه دیسه کادی دا ئه نه س -خودی ژری رازی بیت- دییژیت:
(پیغه مبهری خودی ﷺ فتارا خو ل سهر هنده ک رطه با دکر
ژبهری نفیژ کربا، فیجا ئه گهر رطه ب نه بان دا فتارا خو ب

هندهک قهسپا کهت، و ئە گەر قهسپ نهبان، دا فتارا خو ب
هندهک ئاقی کهت)

قیجا بو مه دیار دبیت کو تشتی ژ ههمیان بخیرتر کو مروڤ
فتارا خو لی بکهت: رطهبن، ئە گەر نهبن، ب قهسپا، ئە گەر
ئهوژی نهبن، ب ئاقی.

و ههروهسا بو مه دیار دبیت کو یا باش ئەوه مروڤ فتارهکا
سڤک بکهت ل سهر رطهبا یان قهسپا یان ئاقی و پاشی نقیژا خو
بکهت، و پاشی ئە گەر قییا زیدهتر بخوت.

۲- مروڤ پاشیقی گيرو بکهت (تهئخیر بکهت):

نه وه کی وان بین بو نمونه سهعت ۱۱ یان ۱۲ بنقیت ههما هنگی
پاشیقا خو بخوت و دبیت هشیاری نقیژا سپیدی ژی نهبیت،
ئهقهژی ژبلی هندئ کو گونههه کا مهزنه ئە گەر نقیژا وی بچیت،
ئهقه وی مخالف سوننهتی کر و پاشیقا خوژی زوی خاری و گيرو
نه کری، د حه دیسه کا صه حیج دا یا هاتی کو پیغه مبهری خودی
ﷺ یا گوته: (لا تزال أمتي بخير ما عجلوا الافطار و اخروا
السحور) ئانکو: (بهردهوام ئوممه تا من دی د خیری دا بن هندی
ئهو لهزی ل فتاری بکهن و پاشیقی گيرو بکهن)

مه عنای پاشیف خارن بچیته نیزیکی بانگی سپیدی.

هه تا عبد الله کورئ عه باسی -خودی ژئ رازی بیت- دیژیت:
پیغه مبه ری خودی ﷺ دیژیت: (إنا معشر الأنبياء امرنا ان نعجل
افطارنا ونؤخر سحورنا) ئانکو: (هندي ئهم پیغه مبه رین خودی
تعالی فهرمانا مه یا کری کو ئهم فتارا خو زیکا بخوین و پاشیفا
خو گيرو بکهین).

و ئه فه ده لیله کو ئه فه سوننه ته که ژ سوننه تین هه می پیغه مبه ران،
و ئه فه ریکه که ژ ریکین پیغه مبه ران، و خیر و باشی هه می یا د
هندي دا مروف چاف ل پیغه مبه ران بکهت، و نه خاسمه
پیغه مبه ری مه ﷺ.

ئه نه سی کورئ مالکی -خودی ژئ رازی بیت- دیژیت:
پیغه مبه ری خودی ﷺ د گهل زهیدی کورئ ثابتی جاره کی پیکفه
پاشیف خار، و پشتی خلاس بووین و پیغه مبه ری خودی ﷺ
رابووی دا نقیژا سپیدی بکهت، هنده ک تابعی دیژن مه گوته
ئه نه سی چه ند وهخت دناقه را خارنا پاشیفا پیغه مبه ری ﷺ و
کرنا نقیژئ دا هه بوو؟

ئه نه سی گوته: قه ده ری خاندنا پینجی ئایه تین نافنجی (ئانکو
هندي وهختی خاندنا پینجی ئایه تین نافنجی).

نه مه عنایي دناقهه را پاشیفي و بانگداني، نه

به لکو دناقهه را پاشیفي و نفیژکرنی دا، و پستی بانگی ژي
پیغه مبهري ﷺ چه نده کی خو دگرت هه تا موسلمان کوم بیانه
شنیکا نفیژ دکر.

نه وه کی وان بین هزر دکن کو ئه قافی گافی دهر که تی و دیژنی
(تحیرام) ئه گهر (تحیرام) دا دقیت مروف چ نه خوت و چ
نه قه خوت، ئه قه یا خه له ته، به لکو خارن و قه خارن دروسته هه تا
بانگ دهیته دان، ئه گهر بانگ هاته دان شنی ناییت.

و ههروه سا هه تا یا هاتی د حه دیسه کی دا کو پیغه مبهري خودی
ﷺ دیژیت: (ئه گهر ئیک ژ هه وه پاشیفا خو خار و ئامانی ئافی
یان پارویه کی خارنی د دهستی دابیت و بانگ هاته دان بلا
هه وجه بیا خو ژي خلاص که ت و روژیا وی یا دروسته)

بو نمونه: گلاسه کی ئافی راکر کو دی قه خوت و بانگ دا، یان
پاریه کی زادی کره د دهقی خودا و بانگ دا بلا هه وجه یا خوژي
خلاص که ت، قیجا ئه قه دیته دهلیل ل سهر هندی کو موسلمانان
پاشیف دخار هه تا وهختی بانگدانی، مه عنایي بهری هنگی
مودده کی دریژ خارنا خو به تال نه دکر.

و ههروه سا ئه فه دبیته ده لیل ل سهر هندی کو ئه گهر بانگ هاته
دان و تشته ک د دهستی مروقی دابیت یان دهقی مروقی دا،
دروسته مروق بخوت به لی نه عه مدهن بیت.

قیجا پاشیف خارن د ئه صل دا به ره که ته، و ده ما مروق ته ئخیر
د که ت ئه فه به ره که ته کادی ژی دهیته د گهل.

و به ره که ته چونکی پیغه مبه ری خودی ﷺ دبیزیت: (تسحروا
فإن فی السحور برکة) ئانکو: (هوین پاشیفی بخون، چونکی
هندی پاشیف خارنه به ره که ت یا تیدا هه ی)

و هه تا د حه دیسه کی دا پیغه مبه ری خودی ﷺ دبیزیت: (فصل
ما بین صیامنا و صیام اهل الکتاب أكلة السحر) ئانکو: (جوداه ی
دناقبه را روژیین مه و روژیین ئه هلی کیتابی - ژ جو هی و فه لان -
خارنا پاشیفی یه).

طه بعن ئه فه پشتی دینی وان هاتییه گوهرین.

و ئه گهر دلی ئیکی نه چیته پاشیفی ژی، خو ئه گهر فره کا ئاقی
ژی بیت بلا فه خوت، وه کی پیغه مبه ری خودی ﷺ گو تی:
(تسحروا ولو بجرعة ماء) ئانکو: (هوین پاشیفی بخون خو
ئه گهر فره کا ئاقی بیت)

ٺهه ٿي ٻو هندي دا ٺهه سوننه ته بهيٽه بجھ ٿينان.

۳_ هيٺا ٺاڦٽين ڪريٽ و باطل يان هه ٺاڦٽين زيده و بي مفا: ٺهه سوننه ته بهيٽ هه ٺا هنده جار هه رامي ٿي وهڪي غهيه تي و فهسادي و... هتد.

و ٺهه ٺاڦٽين وهسا فه رزه مروڦ بهيٽ بهيٽ ب تايهت ل ده مي رڳو ٿي، پيغه مبهري خودي ﷺ ديٿيٿ: (من لريدع قول الزور وعمل به، فليس لله حاجة في ان يدع طعامه وشرابه) ٺانكو: (هه چيئي گوتنا بي به ختيئي و ٿ دره وهه ٺهه ٺا ب ٺان گوتنا، هنگي خودي تعالي چ هه وجهي و مننهت ب وي نينه ٺهه خارن و فه خارنا خو بهيٽ).

ٺهه ٺهه گهر خو فه رز ز سهري رايٽ ٿي، چ خير د رڳو ٺا وي دا نامينيت.

هه وهسا د هه ديسه ڪي دا پيغه مبهري خودي ﷺ ديٿيٿ: (رب صائم ليس له من صيامه الا الجوع) د ريوايه ته ڪادي دا: (الا الجوع والعطش) ٺانكو: (چهند رڳو ٺا هه نه و تشه ڪ ٿ رڳو ٺا وان ناگهه تي ٿبلي برسي و تيهن).

ټانکو چ خیر ژ روژیا وان ناگه هته وان چونکی خو نا پاریزن ژ
ناختنن کریت و سه قهت و ته عنا... هتد

ژبه ر هندی ئیک ژ به راهین فی ئوممه تی دیتیت: (ئه گه ر تو
ب روژی بووی بلا چافی ته و دهستی ته و گوهی ته و هه می
له شی ته یی ب روژی بیت)
نه تنی زکی ته.

و هه روه سا د حه دیسه کادی دا پیغه مبه ر ﷺ دیتیت: (لیس
الصيام من الاكل والشرب، انما الصيام من اللغو والرفث) ټانکو:
(هندي روژيگرنا دروسته نه تنی ئه وه تو خارنی و فه خارنی
نه خوی، به لکو روژیا دروست ئه وه د گه ل فی چه ندی تو خو ژ
گوتنن سه قهت و کریت و باطل بدهیه پاش).

هه تا پیغه مبه ری خودی ﷺ دیتیت: (فإن سابك احد، فقل: إني
صائم) ټانکو: (خو ئه گه ر ئیک قه سا ژي بیژته ته، تو بیژي: ئه ز
یی ب روژی مه)

د حه دیسه کادی دا: (إذا كان صوم يوم أحدكم فلا يرفث ولا
يفسق، فإن سابه احد او جهل عليه، فليقل: إني صائم) ټانکو:
(ئه گه ر بو روژا روژيگرنا ئیک ژ هه وه هه تا ئه گه ر ئیک

ئاخفتنین کریت بیژیته ته یان د دهرحه قا ته دا تشته کی کریت و خراب بکهت، تو وه کی وی نه که و بیژی: ئەز یی ب روژی مه و ئەقه بهحسا روژیین فەرز و سوننه ته.

بو مه دیار دیت کو مروقی موسلمان ل دهمی روژیگرتنی دقیت ئیکجار یی هشیار بیت.

حرامه مروّف د قان پینج روژان دا یی ب روژی بیت:

بو نمونه ئەگەر ئیکی روژیین قهزال سەربن، ئەو رابیت د قان روژان دا روژیین خۆ بگریت، یان ئیک بیژیت هه ما بو سوننهت دی قان روژیا گرم، یان بو نمونه روژیین دووشەمب و پینج شەمبی دگریت و کهتنه د قان روژان دا، هنگی حەرامه، ئەو هەر پینج روژ ئەقەنه:

یا ئیکی و دووی: هەردوو عەید (عەیدا رهمه زانی، و عەیدا قوربانی (حاجیا): حەرامه مروّف د قان هەردوو روژان دا یی ب روژی بیت چ روژییه کافەرز بیت یان سوننهت.

یا سیی و چاری و پینجی: ئەو هەرسی روژین دیژنی: (الایام التشریق) بهحسا روژا (۱۱، ۱۲، ۱۳) ژه یقادی الحجه یه، ئانکو روژا دووی و سیی و چاری ژ عەیدا قوربانی.

ديڙن (تشریق) چونکي ل بهري وهختي خه لک د چو و
 هجي و قوربانن خو سهريڙدڪرن گوشتي خو د دانا بهر
 هه تافي، ژبه ر هندي د گوتني (ايم التشریق) وهکي هندهک
 زانايان گوتي.

پيغه مبهري خودي ديڙت: (ايم التشریق ايم الاکل والشرب)
 ناکو: (روڙن ته شريقي روڙن خارني و فه خارني و زکري
 خودي تعالي نه)

ناکو نه روڙين هندي نه کو مروڦ تيڊا يي ب ڀڙي بيت.
 هندهک روڙين دي ڙي يين هين کو حرامه مروڦ تيڊا يي ب
 ڀڙي بيت، وهکي:

۱۔ روڙا خوتبي (نهيني)، کو روڙا خوتبي ب تني يي ب ڀڙي
 بيت و روڙيا سوننهت، نه کو روڙيا قهزايي بيت يان يا فهرز.

نه قهڙي د گوته کي دا پيغه مبهري خودي ﷺ ديڙت: (لا
 يصومن احدكم يوم الجمعة، الا ان يصوم يوما قبله او بعده)
 ناکو: (بلا ئيک ژ هه وه روڙا خوتبي ب تني نه گريت نه گهر
 روڙه کي بهري وي يان پشتي وي د گهل نه گريت)

روژا پشتی وی ژی کو دبیتہ (شہمبی) د حدیسہ کی دا نہ ہییا
ہاتیہ کرن کو خوتبی و شہمبی ژی چینابن، ل سہر رہیئا گہ لہ ک
زانایان.

بہ لی یا دروست ئہ وہ کو روژا خوتبی ب تنی نایت مروّف
بگریت، بہ لی خوتبہ و شہمبی پیکفہ ئفہ مہ سہ لہ کا خیلافیہ.

۲۔ و ہر وہ سا روژا (شہمبی): ل دہف وان زانایین فی حدیسی
صہ حیج دکہن: (لا تصوموا یوم السبت الا فیما افترض علیکم)
ئانکو: (روژا شہمبی نہ گرن ئہ و نہ بیت یا خودی تعالی ل سہر
ہہ وہ فہر زکری)

ئانکو روژیین سوننت تیدا نہ گرن.

بہ لی ئہ و زانایین ئف حدیسہ ل دہف وان نہ یا صہ حیج یان
ہہ تا ہندہ ک ژ وان ئہ وین دینن یا صہ حیجہ ژی دبیزن مہ عنایی
ئہ گہر مروّف ب تنی بگریت چینایت، بہ لی ئہ گہر پروژہ کا دی
د گہل بیت درستہ.

و ئفہ مہ سہ لہ کا خیلافیہ و باشترہ مروّف نہ گریت.

۳۔ ہیقا شہ عبانئ ئہ گہر مروّف ل دویف ئیک گرتبن ہہ تا
(۱۵)، ژ (۱۵) ی ویفہ نہ یا باشہ مروّفی بگریت، وہ کی

پیغه مبه ری خودی ﷺ گوتی: (اذا بقي نصف من شعبان فلا
تصوموا) ئانکو: (ئه گهر نیقا شه عبانی چوو و نیقه ک ما، ئه و نیقا
مای نه گرن)

ئه فه بو وان که سان یین ل سه ری شه عبانی هه تا ۱۵ ل سه ری ئیک
دگرن

فینجا پیغه مبه ری ﷺ نه هی ژی کر دا کو قوه ت بو وان چینییت
بو گرنا هه یقا رهمه زانی.

به لی ئه وی بو خو دوو شه مب و پینج شه مبا بگریت، هنگی ئه فه
دروسته خو ژ ۱۵ و یقه ژی بگریت.

۴- روژا شکێ ژی نه یا دروسته و حه رامه مروف بگریت ئه و
کو دیتن کا سوبه هی رهمه زانه یان نه، ئه و نه ییت کو بکه فیه د
روژه کا وه سا دا کو عه ده تی ویه ئه و به رده وام دگریت بو نمونه
به رده وام روژا دوو شه مب و پینج شه مبی دگریت و روژا به ری
رهمه زانی نه هاتییه دیار کرن، به لی ئه گهر ب وی ئیه تی بگریت
کو ئه گهر بو رهمه زان ئه فه هنگی من درست گرت و ئه گهر
نه بوو رهمه زان هه ما بو خیر، هنگی ئه فه چیناییت.

ئيللا مروڦ پشت راست بيت، و پشتراستي ڙي دي ب دوو تشتا
بيت:

۱۔ يان ب ديتنا هه يقى.

۲۔ نه گهر ب چ ريڪا نه هاته ديار ڪرن، هنگي هه يشا شه عباني دي
که نه سيه.

۵۔ روڙيڻ ل سهر ئيڪ: پيڻه مبهري ﷺ ديڙيت: (من صام الدهر
لا صام ولا افطر) ٿانڪو: (تهوئ هه تا سالي ب روڙي بيت يان
هه تا چهند هه يشه ڪا ل سهر ئيڪ يي ب روڙي بيت، تهفه نه وي
روڙي گرت و نه وي خار)

مه عنايي چ خير ناگهه تي ههما وهستيانه ڪ بو خو دبهت.

۶۔ (صيام الوصال): مه عنايي نهو ب شرف و روڙي ب روڙي
بيت و چ نه خوت، و دوو سي روڙه ڪا پيڪفه ل سهر ئيڪ چ
نه خوت، و تهفه ڙي نه يا دروسته، پيڻه مبهري خودي ﷺ نه هيا
ڪري ڙفي چهندي.

۷۔ ڙ روڙيڻ سوننهت يڻ حرام وهختا ڙنڪ بي دهستويريا
زه لامي خو بگريت و ب دلي زه لامي وي نه بيت، تهفه حهرامه.

و ئەقە د حەدیسە کێ دا یا هاتی پیغەمبەرێ خودی ﷺ دبیثیت:
(لا تصوم المرأة وزوجها حاضر - او شاهد - الا باذنه) ئانکو: (بلا
چ ژنک پوژیی نەگرت و زەلامی وی یی حازر بیت، ئەو
نەبیت ب دەستویریا وی بیت).

و ئەقە بۆ وانه ئەوین دزانن ب دلی زەلامی وان نینه، بەلێ ئەگەر
بزانن زەلامی وی چ مانع نینه هنگی دروستە.

_ ئەو کەسێ د رهمه زانی دا ب قەصدقە (عەمدەن) بجیتە نقینا
ژنکا خو، نە ژبیر کر بیت و نە خەلەت ببیت، ئەقە هنگی دی
پوژیا وی کەقیت و فەرزه ل سەر وی ئەو قی پوژیی قەزا
بکەت، و هەروەسا دی کەفارهت ژێ کەفتە سەر، و کەفارهت
ژێ کەفارهتە کا گەلە کا گران و مەزنە ئەوژی ئەقەیه: ئەگەر
هەبن و پێ چیبیت دقیت عەبدە کێ خودان باوەر ئازا بکەت.

ئەگەر عەبد ب دەست نە کەفت (وەکی قی وەختی ئەم تیدا، عەبد
نینن) هنگی دی دوو هەیفین هجری ل سەر ئیک (ل دویش
ئیک) یی ب پوژی بیت، ئەگەر پوژە کێ دناقرا بی عوزر خار،
دقیت جاره کادی ژ سەری دەست پێ بکەتەقە، بەلێ ئەگەر
عەزرە ک هەبیت ب ئەگەر نەساخیه کێ یان سەفەرە کێ یان
هەر تشتە کێ وەسا کول سەر ب زەحمەت ببیت وەکی زانایان

دیار کری هنگی دروستہ بخوت و دی ل سہر تہ مام کہت، بہ لی
 تہ گہر بی عوزر بخوت دقیت جارہ کادی ژ سہری دہست پی
 بکہت.

تہ گہر نہ شیا روژیا بگریٹ ژبہر عوزرہ کی شہرعی، دقیت
 شیت کہ سین فقیر دانہ کی روژی زادی بدہ تی، قیجا چ خارنی
 چیکہت و بدہ تی یان ژی خارنا خشک بدہ تی (تہرزاقی)، و بو
 ہر فقیرہ کی کولہ کافی تہرزاقی، (مد) نیزیکی ۶۰۰ گرامیہ،
 نانکو پیچہ ک ژ نیٹ کیلوی پیتر.

قیجا تہف کہ فارہ تہ ل سہر وی کہ سیہ یی د گہل بانگی سپیدی
 ہہ تا یی مہ غرہب بچیتہ نقینا ژنکا خو (جیماعی د گہل بکہت)
 و عہمدہن بیت.

بہ لی تہ گہر ژبیر بکہت یان خہلہت بیت، هنگی دی روژیا وی
 کہ قیت و دقیت قہزا بکہت، بہ لی کہ فارہت ناکہفتہ سہر.

ہہ تا ہندہ ک زانایان گوئیہ تہ گہر ژبیر کر بیت کو یی ب
 روژیہ هنگی روژیا وی ژی ناکہ قیت، خو تہ گہر پشتی هنگی
 پی حہ سیا ژی.

و دهليل ل سهر قى كه فارهتا هه ئه فقيه: كو صه حاييه ك هاته
دهف پيغه مبهري ﷺ و گوتى: يا پيغه مبهري خودى ئه ز چوومه
هيلاكي،

پيغه مبهري ﷺ گوتى: خير ه؟

گوت: ئه ز يى چوويمه دهف زنكا خو و ئه زى ب رڳو.

پيغه مبهري ﷺ گوتى: ته عه بده ك هيه و ته پي چيدبيت ئازا
بكه ي؟

گوت: نه خير يا پيغه مبهري خودى.

گوت: تو دشى دوو هه يقا ل سهر ئيك ب رڳو بي؟

گوت: نه خير.

گوتى: تو دشى شيست كه سين فقير خارنى بده ي؟

گوت: نه خير.

ئينا پيغه مبهري خودى ﷺ خو بي دهنگ كر و فتره كا كيم مان،
كه سه كي سه لكه كا قه سپا ئينا و گوته پيغه مبهري ﷺ ئه فقه بين
خيرينه بده فقيرا، پيغه مبهري خودى ﷺ گوت كا ئه قى بهري
نو كه سوحه تا خو دكر؟

گوت: ئەزم یا پیڤه مبهری خودی.

گوت: ئەقی سه لکی ببه و بده ٦٠ فه قیرا.

وی زهلامی گوت: یا پیڤه مبهری خودی ئەز بخودی که مه دناقبه را ههردوو رهخین مه دینی دا ئیکی ژ من فه قیرتر نینه.

ئینا پیڤه مبهری خودی ﷺ گوت: هه ره تو و عه یالی خۆ بخون.

قیجا زانا دیژن ئە گهر قی فه قیری هه ئە گهر پی چیبیت بدهت، نابیت بدهته عه یالی خو، و ئەف چه ندهه یا خاص بۆ بو قی زهلامی.

و هنده ک زانا دیژن ئە گهر که سه کی چ نه بیت و ئیکی بخیرا خۆ تشته ک بۆ ئینا هنگی دروسته.

به لی یا راجح ئەوه کو ئەو یا خاص بۆ بو وی زهلامی، و ئەوی فه قیر دی تیرا خۆ و عه یالی خۆ راکهت و ئەقا زیده دی دهته مروڤین فه قیر.

قیجا ئەف هه دیسه ده ليله ل سهر که فارهتا هه.

و ئەفه ژری تنی بۆ رۆژیین فهرز، به لی بۆ رۆژیا سوننهت ب تنی دی رۆژیا وی که قیت و ئەف که فارهته ناکه فته سهر، و یا باشر ئەوه بۆ خۆ بگریته فه.

_ هەر کهسه کی ب مریت و هنده ک روژیین فهرز ل سهر وی هه بن ب ئه گهری نه ساخیه کی یان ههر تشته کی و پاشی مر، ئه فه هنگی دی پیشقه که فارهت بو هیتته دان، ب تاییهت ئه گهر ئه و بیت یی کو نه ساخیه کا وه سا هه بوو کو نه د شیا روژیا بگریت، و که فارهت ژ ی ژ پیش ههر روژه کیشه کوله کا ئه رزاقیه، قیجا دروسته بو خودانین قی مری یان هه تا بیان ه ک ژ ی بیت پیش روژیین و یقه خارنی ب ده ن.

و هنده ک قه ول یین هه یین کو دی پیشقه هیتته گرتن، حه دیسه ک یا هه ی دیثیت: (من مات و علیه صیام، صام عنه ولیه) ئانکو: (ئه گهر ئیک ب مریت و روژی ل سهر بن، بلا وه لییی وی پیشقه قان روژیا بگریت)

و ئه ف ره ئیه ژ ی یا هه ی: ئه گهر ئیکی نه زره ک ل سهر خو واجب کریت (ئانکو هنده ک روژی ل سهر خو واجب کرین) و بهری نه زرا خو بجه بینیت ب مریت، هنگی دی وه لییی وی پیشقه قی نه زری بجه ئینیت.

قیجا ریوایه ته کادی یا هه ی دیثیت: (من مات و علیه صیام نذر، فلیصم عنه ولیه) ئانکو: (ئه وی ب مریت و هنده ک روژی ل

سه ر خو فەر زکربن (نەزرکربن)، بلا وه لیبی وی پیشقه بگریت).

و یا راجح ل فیری ئەوه: کو پیشقه رۆژیی بگریت نینه، به لی دئ پیشقه خاری دت، چونکی ئەوی ئەف رۆژییه خارین ب ئە گهری عوزره کی یین خارین.

_ و ئەو کهسی دانعه مر کو گه هشتیه عه مره کی وهسا نه شیت رۆژیی بگریت، یان ژێ د شیت به لی گه له ک زه حمهت و نه خوشیی پیشه دبهت، هنگی بو فی دروسته ئەو رۆژیین خو بخوت و ژ پیش ههر رۆژییه کی قه کوله کا ئه رزاقی بدهت، و ئەقه ژێ ژ بهر فی ئایه تی: ﴿وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِينٍ﴾ [البَقَرَة: ۱۸۴]

و ئەف ئایه ته نه سخ نه بوویه، به لکو بو وی زه لامی و ژنی یه یین کو گه له ک دانعه مر بووین و رۆژیگرتن ل بهر وان ب زه حمهت بووی.

_ ئەو ژنکا ب دوو گیان یان ئەوا شیرئ خو بده ته بچیکێ خو، ئە گهر ئەو ب ترسن ژ نه فسا خو کو دئ زیان لی بیت ئە گهر رۆژیی بگرن (و ئەقه ژێ دئ ب دکتوره کا باوه ری و راستگو و

کاری خو ب دروستی بکهت بیت، کو بیژیتی دی ب روژیی زیان گه هته ته یان بچیکئی ته) هنگئی دی قان روژیا خون و پاشی دی قهزا کهن.

ئه قهژی وه کی د حه دیسه کا صه حیج دا هاتی کو پیغه مبه ری خودی ﷺ دیژیت: (إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى وَضَعَ عَنِ الْمُسَافِرِ شَطْرَ الصَّلَاةِ، وَعَنِ الْحَامِلِ وَالْمَرْضِعِ الصَّوْمَ) ئانکو: (خودی تعالی بو مسافری روژی و به شه ک ژ نفیژی (ئانکو نفیژی کورت بکهن) یا راکری و سقک کری، و بو ژنکا دوو گیان و یا شیرئ خو د ده ته بچیکئی خو روژی یین راکرین)

ئانکو عوزری بو دانای کو ئه ف ژنکا ب ئه گه ری حه ملی یان دانا شیرئ روژیین خو بخوت، به لی دقیت پاشی قهزا کهت، وه کی خودی تعالی گوتی: ﴿فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ﴾ [البَقَرَةُ: ۱۸۴]

ئانکو: (بلا ئه و ل هنده ک روژین دی روژیین خو بگرن)

ئه گه ر بشیت و چ عوزرین شه رعئ نه بن، به لی ئه گه ر عوزره کا شه رعئ و به رده وام هه بوو هنگئی دی ب تنئ که فاره تی دت.

به لی د هنده ک مه زهه ب و ره ئیین دی دا: کو روژی یین خو قهزا ناکه ن هه ما تنئ دی که فاره تی دهن، و ده لیلی وان ژئ هه ر ئه ف

حه دیسا بوری و ئەو ئایه تا دیژیت: ﴿وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ

طَعَامٌ مِّسْكِينَ﴾ [البَقَرَةُ: ۱۸۴]

وه کی ئبن عه باس دیژیت: (ئەف ئایه ته نه نه سخ بوویه به لکو یا هاتی د ده رحه قا وان دا یین زیده عه مردریژ و ههروه سا ئەو ژنکین دوو گیان و شیر ی د دهنه بچیک ی خو)

به ل ی ل دو یف مه زه به ی شافعی ئەوه کو ئەف ژنا دوو گیان یان ئەفا شیر ی خو د ده ته بچیک ی خو ئە گهر ژ نه فسا خو ترسیا کو زیان بگه هتی، هنگی دی روژی خوت و پاشی قهزا کهت.

_ و ئە گهر ئەو ژنا ب دوو گیان یان ئەفا شیر ی خو د ده ته بچیک ی خو نه ژ نه فسا خو ب ترسن به لکو ژ بچیک ی خو ب ترسن، هنگی ئەفه دی قهزا کهن و که فاره تی ژ ی دهن، ئەفه ل دو یف مه زه به ی.

و ههروه سا ئەف ره ئیه ژ ی یا هه ی کو ئەو ژنه چ ژ خو ب ترسن و چ ژ بچیک ی خو، هنگی تنی دی که فاره تی دهن و بی روژی قهزا بکهن.

و که فاره تا وان ژ ی وه کی یین بهری نوکهیه: ژ پیش ههر روژی که دی کوله کی (۶۰۰ گرامین) ئه رزاقی دهن.

و ئەف ئەرزاقه دئی ئەو بیت کا دوی وهختی دا خه لک بارا پتر
چ دخون قیجا چ برنج بیت، قهسپ،... هتد، یان هه تا ئە گهر گهنم
و جهه بیت.

– یی نهساخ و یی مسافر هنگی حهقی هه ی روژیی بخون، و
پاشی دئی قان روژیا قهزا کهن، وهکی خودی تعالی گوتی: ﴿فَمَنْ
كَانَ مِنْكُمْ مَّرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ﴾ [البقرة: ۱۸۴]

ئانکو: (ئهوئ نهساخ بیت یان ل سهر سهفه ری بیت و روژی یین
خو بخوت، بلا پشتی رهمه زانی هندی وان روژیی خارین
بگریت)

و مروقی نهساخ دهره جاتن و مسافر ژی، بو نمونه ئە گهر
سه ریئشانه کا سقک بیت هنگی ئەفه نابیته عوزر کو روژیی
بخوت، ئانکو بارا پتر بهحسا وان نهساخیانه یین کارتی کرنی ل
مروقی دکهن.

یان سهفه ر، سهفه ره کا نیزیک و سهفه ره کا دویر وهکی ئیک
نینه.

و هنده ک زانایان یا گوتی ههر نهساخیه کا هه بیت وهکی بو
نمونه پهرسیقی یان سه ریئشانی... و ههر سهفه ره کا هه بیت یا

دویر و یا نیزیک، حەقی هەی بخوت، خودی تعالی یا کریه
 روخسەت بۆ وان کو ئەو بخون، بەلێ حەق یی هەی نەخون ژێ،
 ئانکول دویف مروۆفی دمنیت یی بقیث بخوت بلا بخوت، و یی
 بقیث بگریث بلا بگریث و بۆ خیرەژی، و ئەقی ژێ دەلیلین پی
 هەین، هەتال سەر وەختی پیغەمبەری ﷺ کو صەحایا یا گوتی
 ھندەک ژ مە ئەو بوون یین کو دەما چوینە سەفەرەکی یان د
 گەل پیغەمبەری ﷺ چوینە شەرەکی، ھندەک ژ مە ب رۆژی
 بوون و ھندەک ژ مە د بێ رۆژی بوون، نە ئەوین ب رۆژی
 گازندە ژ وان کرن یین بێ رۆژی، و نە ئەوین بێ رۆژی گازندە ژ
 وان کرن یین ب رۆژی، ئانکو کەسی نەگوتە یی دی تو یی
 خەلەتی، ھەر ئیکی ل دویف حالەتی وی دمنیت.

وہ کی ئەم دیژین مروۆف بخو دکتوری خویە، و مروۆف دزانیت
 کا دی مروۆف شیت یان نە، دی زەحمەت بۆ مروۆفی چیت یان
 نە، و زیانە ک دی گەھتە مروۆفی یان نە، ئانکو مروۆف بخو دشت
 بزانیث.

فیجا ھەر ئیک ل دویف شیان و پی چیبوونین خو دی وی کەت،
 بەلێ وہ کی خودی تعالی گوتی: ﴿فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ﴾ [التَّعَايُن]:

ئانکو: (هندي هه وه پي چيبيت ته قوا خودي تعالي بکهن)

فيجا بلا مروف زي يي سست نه بيت و تني بهري وي ل هندي
 بيت روژيي بخوت، به لکو بلا چاقي وي ل هندي بيت نهو
 مه خسه دا خودي تعالي پي هه وي بکهت، وه ختا به حسا
 نساخي و مسافري کري.. فيجا بلا قي بينته پيش چاقين خو، نه
 بهري وي ل هندي بيت کو نهفه بو من خوشتره هه ما دي خوم،
 هه ر چهنده نهفه نه گونه هه به لي بلا مروف يي سست نه بيت.

الإعتكاف:

ئعتیکاف ئانکو: مانا د مزگهفتی ڤه، جوړه خه لوهیه که مروڤ دمیته ب تنی یان هه تا د گه ل هنده ک هه ڤالا ل مزگهفتی و عیاده تی خودی تعالی بکه ت.

ڤیجا هنده ک زانا دیژن: ئعتیکاف ناچیییت ل هه می مزگهفتا، به لکو دروسته ب تنی ل سی مزگهفتین سه ره کی: مزگهفتا مه ککه هی (مسجد الحرام)، مزگهفتا پیغه مبهری ﷺ (مسجد النبوي)، مزگهفتا نه قصا (بیت المقدس)).

و هنده ک زانا یین دی د بیژن هه ما هه ر مزگهفته کا هه بیت دروسته، و سونده ته کا گه له ک یا بخیره.

و ل ڤیری بو مه به حسا ئعتیکافی کر چونکی بارا پتر پیغه مبهری خودی ﷺ ئعتیکاف د ره مه زانی دا یا کری و صه حابان ژی، و پشتی مرنا پیغه مبهری ﷺ هه تا ژنکین پیغه مبهری ﷺ ئعتیکاف یا کری ل هه یفا ره مه زانی، ژبه ر هندی هه می گاڤا بابه تی ئعتیکافی یا ب (کتاب الصیام) شه گریډایه.

و کی مترین وهختی ئعتیکافی شه ڤه ک و پروژهن، و دریژترین وهختی وی چ هه دد بو نینه، مروڤی بقییت بیست پروژا یان هه یفه کی... چ هه دد بو نینه، به لی ئه و یا خه له ته ده ما هنده ک

دچنه نقيژا ب جهماعهت ديژن ههما ئيه تا خو بينه کو تو موعته کفی دی بو ته ب ئعتیکاف هيتته حساب کرن، ئەفه بينه، و چ ئايهت و چ هه دیس و چ گوتهن زانايان ژي پي نين.

ههما يا گوته ئعتیکافي بکهن، و ئعتیکاف ژي زانايان يا تهفسير کري کيمتريني وي شهف و پروژه کن.

و ئعتیکاف سوننه ته کا گه لهك يا ب خيره و پيغه مبهري خودی ﷺ بارا پتر ئەف ئعتیکافه ل دهه پروژين دوماهيبي ژ پرهمه زانی ئەف دکر و تنی دا مينته د مزگهفتی فه و عيادهتی خودی تعالی کهت ب شهف و پروژ.

بو ئعتیکاف دوو مەرج یێن هەمین (ئانکو بیی فان دوو مەرجا ئعتیکاف یا دروست نینه):

۱- ئيهت: مروّف ئيه تا خو بينيت کو دی ئعتیکافي کهت و دی مينته ل فی مزگهفتی بو عيادهتی خودی تعالی.

۲- مانا ل مزگهفتی بیی ده رکهن، و ب کیمی شهفه ک و پروژه کا. و ناييت ب ده رکهفتی بیی ههوجهيه کا فەر، به لی ئە گەر ههوجهيه کا فەر ههبيت هنگی دروسته، بو نمونه دهستنيژا وی کهت يان ب جه نابهت کهفت... يان هه ر تشته کی وهسا.

و نعتیکاف د قیّت ل مزگه فته کي بهیته کرن کو نفیژین ب
 جه ماعت و نفیژا جمعی لی بهیته کرن، چونکی دا نفیژین ب
 جه ماعت و ههروه سا خوتبه ژي ژ مروفي نه چیت، نه گهر
 مروفي نعتیکاف ل مزگه فته کي کر و نفیژین ب جه ماعت لی
 ناهینه کرن و خوتبه لی ناهینه کرن، نه فقه هنگی دی مروف
 گونه هکار بیت چونکی نعتیکاف سوننه ته، به لی نفیژا ب
 جه ماعت و خوتبه فهرزن، ژبه ر هندی چینایت نعتیکاف ل
 مزگه فته کي بهیته کرن کو نفیژا ب جه ماعت و خوتبه لی
 نه هینه کرن.

و ناحییت مروف ژ مزگه فتی دهر که قیّت قیجا چ نه و بیت یا
 مروف ل سهر خو نه زر بکه ت یان یا سوننه ت. نه و تی نه بیت
 عوزره ک هه بیت یان هه وجه ییه ک.

و نه ف نعتیکافه به طال دبیت ب چوونا نشینا ژنی، چونکی
 خودی تعالی یا گوتی: ﴿وَلَا تُبَشِّرُوهُمْ وَأَنْتُمْ عَلٰکِفُونَ فِي
 الْمَسْجِدِ﴾ [البقرة: ۱۸۷] ناکو: (و هوین جیماعی د گهل ژنکین خو
 نه که ن وه ختی هوین د نعتیکافی دابن)

کتاب الزکاة

دی بۆ مه به حسا زه کاتن کت.

و زه کات: مه عنایې دهر یخستنا هنده ک مالیه ژ ناف مالی خو،
هنده ک نهوعی مالی دی مروف ژ ناف راکت و ده ته ئه وین ژ
هه ژی.

و ئه صل د فهرزبوننا زه کاتن دا گه له ک ئایه ت بین ههین، و
ته قریبه ن چند جاره کا به حسې نقتیژې هاتبته کرن به حسا
زه کاتن ژی یې هاتبته کرن و خودی تعالی ئه مرکنا ب زه کاتن
یا گریډای ب ئه مرکنا ب نقتیژې فه وه کی د گه له ک ئایه تان دا
خودی تعالی گوتی: ﴿وَأَقِمْوْا الصَّلَاةَ وَعَاتُوا الزَّكَاةَ﴾ [البقرة: ۴۳] یان
﴿الَّذِينَ يَقِمْوْنَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوْنَ الزَّكَاةَ﴾ [المائدة: ۵۵] یان ﴿وَأَقَامُوا
الصَّلَاةَ وَعَاتُوا الزَّكَاةَ﴾ [التوبة: ۱۱]

و زانا وه ختا به حس دکن کو ئیک ژ وان ئایه تان ب صه راحت
کو بیته ده لیل ل سهر فهرزبوننا زه کاتن ئه وژی ئه ف ئایه ته یه:
﴿خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ﴾ [التوبة: ۱۰۳]

ئانکو خودی تعالی د بیژته پیغه مبهی ﷺ: تو هنده کي ژ مالی
وان وهرگره کو ئه و بدنه ته دا تو بدیه که سین ژ هه ژی، دا بیته

نه گهری پاقر کرنا وان ژي ژ به خيلي و گونه هان، و ههروه سا دا
بيته پاقر کرنا مالي وان ژي ژ وان تشتين کو وان پهيدا کري د
ناف مالا خو دا بين کو به لکو ب خه له تي قه يان ژ سستي
تشته کي حه رام هاتي ته د ناف مالي وي دا فيجا دا نه ف زه کاته
پاقر بکته).

و ههروه سا حه ديس ژي گه له ک بين هين، ژ وان: حه ديسا
مه شهوړ نه وا کو پيغه مبه ر ﷺ تيدا د بيژيت: (بني الاسلام علي
خمس: شهادة ان لا اله الا الله وأن محمدا رسول الله، واقام
الصلاة، وايتاء الزكاة، وصوم رمضان، وحج البيت) نانکو:
(ئيسلام ل سهر پينج سويتنا يا هاتي به ناکارن: که ليما شه هادي،
پي رابوونا ب دروستي يا نفيزي، دانا زه کاتي، ږوژي گر تن
ږهه زانن، حه ج)

و ههروه سا د حه ديسه کادي دا وه ختا پيغه مبه ري خودي ﷺ
مه عاذ قريکريه يه مهنی و گوتیي کول ويري نه هل کيتاب بين
هين، و ئيکه م تشتي تو گازی وان د که ي بو ئيسلامی دي که ليما
شه هادي بيت، نه گهر گوهي خو دا ته د قی چهندي دا نيشا بده
کو خودي تعالی د شفق و ږوژي دا پينج نفيز بين فهرز کرين،
و نه گهر د قی چهندي ژي دا گوهي خو دا ته، تو بو وان ديار

بکه کو خودی تعالی زهکات یا ل سهر وان فهرز کر کو پشکه که
ژ ناڤ مالی مروقی دی ئینه دهر ئه وین خودان مال و زهنگین، و
دی ههر زفرینن بو فقهیرین وان.

و گه له ک حه دیسین دژی یین ههین ل سهر فهرز بوونا زهکاتی.

زهکات فهرزه د پینج تشتان دا:

۱- المواشی (الانعام): ئانکو حه یوانهت، بو ههر حه یوانه ته کی د
هیهته گوتن ئه وین ل سهر چار دهست و پیا ب ریقه دچیت دیژنی
(مه واشی یان ئه نعم).

۲- الاثمان: ئانکو ئه و تشتی بهیهته قیمهت کرن یان وه کی پاره ی
ته عامل پی بهیهته کرن، و بهری شینا پارێ مه یی نوکه زیر بوون
یان زیف، یان ژی ئه ف تشتین کو ژی دهینه چیکرن وه کی
زینه تی ژنکا بو نمونه رستک یان بازنک... قیجایه عنی (ئهمه ن)
دهیت بو تشتی ب قیمهت یان ته عامل پی بهیهته کرن.

۳- زروع: دهخل و دان.

۴- ثمار: فیقی.

۵- عروض التجارة: ئه و تشتی مروق تیجاره تی پی دکهت.

۱_ قیجا هندی (مواش)نه، معناین ئموا ئم
دبیزینن (همیوانهت)، ژ ٲان همیوانهتان سن جوران
زهکات لن دکهفیت، ئمورژی ئمقنه:

حیشتر، و چیل، و پهز.

حیشتر و چیل (ئیک جورن).

پهز دوو جوره: یی سپی و رهش.

ئهم دبیزینه یی سپی: (پهز)، و یی رهش: (بزن).

و وهختا ئهم دبیزین (غنم) یان (شاة) معناین ژ ههردووکا د
گریت، یین سپی و رهش ژی.

بهلی ئهف نهوعین دی یین هیوانی زهکات لی ناکهفیت ژبلی
هندی ئهگر بکهنه تیجارهت، بو نموونه: ئهگر ئیک گهلهک
ههسپا یان ههه تشتهکی وهسا بو تیجارهتی ب گریت، هنگی دی
زهکات لی کهفیت ژبهه تیجارهتی، نه ژبهه جنسی وی.

و ھەتا زەکاتاقان نەو عین حەیانەتی ل سەر مروۆفی فەرز بیت،
شەش مەرج پێ دقین:

۱_ موسلمان بیت، چونکی پێ نە موسلمان نە پێ موکەللەفە،
ئەگەر بدەت زی، زی ناھیتە قەبیل کرن، چونکی دقیت ئیکەم
تشت ئەو بەیتە د ئیسلامی دا، ئیسلام مەرجە بو قەبیلکەرنا
عەمەلی.

۲_ خودان پێ ئازاد بیت، نە عەبد بیت، چونکی زەکات ل سەر
عەبدی نینە.

۳_ ئەف حەیانەتە مولکی مروۆفی بیت، نە کو مروۆف عامل بیتن
ل سەریان پێ ئیکی دی بیت.

۴_ نیصاب، ئانکو بگەھتە حەددی زەکاتی، چونکی ھەر ئیکی
حەددی خو پێ ھەی.

۵_ و سالی ب سەردا بچیت، مەعنای بیته سالی ک ئەف حەیانە
ل دەف بن.

۶- ئەو بیت پێ بارا پتر ژ سالی ب دەفی خو ب چەریت (چەروار
بیت)، نە کو ئەو بیت پێ خودان عەلەفی بو د کریت و مەصرەفی
لی د کەت.

۲_ و هندی (نثمانن) دوو تشتن کو زهکات لڼ د

کهفیت، هر چنده گه له ک تشت یڼ هین ب ته مهنن وه کی (لولو) یان (دور) و گه له ک تشتین دی، به لڼ ژ ځان هم میان ب تنی زهکات ل دوو تشتا د کهفیت:

۱_ زیر.

۲_ زیف.

و پاره ژی د کهفنه د بنقه چونکی پاره ژی مقابل زیر و زیفی نه، و د بهرۍ دا بارا پتر پارۍ وان زیر و زیف بوو، و بارا پتر دهرهم ژ زیفی د هاته چیکرن و دینار ژ زیری.

و مهرجن فهرزبوننا زهکاتۍ د زیر و زیفی و پاره ی دا پینج مهرجن:

۱_ ئیسلام (موسلمان بیت).

۲_ ئازاد بیت.

۳_ مولکۍ وی بیت.

۴_ بگه هته هددۍ نیصابۍ.

۵_ سآله ک ب سهردا بوری بیت.

۳_ ب ن س ب ه ت ن ز ی ر ا ع ه ت ن: ز ی ر ا ع ه ت ژ ی ئ و ت ش ت ی ز ه ک ا ت ل ی
د که ق یت خ ی ل ا ف ی ا ل س ه ر ه ی، ئ و ا ب و م ه د ح ه د ی س ی د ا ه ا ت ی
ب ا ر ا پ ت ر ب ه ح س ا گ ه ن ی و ج ه ه ی ب ت ن ی ی ه، ب ه ل ی ب و ن م و ن ه د
م ه ز ه ب ی ش ا ف ع ی د ا ه ر ت ش ت ه ک ی ب ی ت ه ق و ی ت ئ و د ی ح س ی ب ب ی ت ن
ژ ز ی ر ا ع ه ت ی و ئ ه گ ر گ ه ه ش ت ه ح ه د د ی ن ی ص ا ب ی د ق یت ز ه ک ا ت ژ ی
ب ه ی ت ه د ا ن.

و ز ی ر ا ع ه ت ژ ی ب س ی م ه ر ج ا ف ه ر ز د ی ی ت ک و ز ه ک ا ت ژ ی ب ه ی ت ه
د ا ن:

۱_ د ق یت ژ و ا ن ن ه و ع ا ب ی ت ی م ر و ف د چ ی ن ی ت، ن ه ک و ئ و ب ی ت
ی ب خ و ش ی ن د ی ی ت.

۲_ د ق یت ح س ی ب ب ی ت ژ ق و ی ت ه ک ی م ر و ف ب ش ی ت ب ه ل گ ر ی ت
ک و پ و ی چ ن ه ب ی ت، و ه ک ی گ ه ن ی و ج ه ه ی، ی ا ن و ه ک ی د م ه ز ه ب ی
ش ا ف ع ی د ا ه ا ت ی ئ و ی ن ح س ا ب ک ر ی ن ژ ق و ی ت ی و ه ک ی: ن و ک،
ن ی س ک، گ ژ ن ی ژ ... ئ ه ق ی ن و ه س ا ک و ح س ا ب د ب ن ق و ی ت، ز ه ک ا ت ل ی
د که ق یت.

۳_ ب گ ه ه ت ه ح ه د د ی ن ی ص ا ب ی، ئ ا ن ک و و ی ح ه د د ی ش ه ر ی ع ه ت ی ب و
د ا ن ا ی، ئ و و ژ ی پ ی ن ج و ی س ق ن ی ی گ ل ی ش و پ ی ش و ت ش ت ی و ه س ا پ ی ت ه

بیت، ئانکو یی پاقر بیت و هاتیتته پاقر کرن ژ پیشی، بو نمونه:
 نه گهر گهنم بیت گولیا وی پیقه نه بیت، یان نوک... و وه سا.
 و ههر ویسقه ک: ۶۰ صاعه، و ته قریبه ن ههر صاعه ک دوو کیلو
 و نیقه.

ئهم د بیژینی (ه بار).

تو د شی بیژی ههر صاعه ک دوو کیلو و نیقه ب زیده هی.

۴_ و هندی فیقی یه:

ئهو فیقیی زه کات لی د که قیت ب تنی دوو تشتن:

۱_ فیقیی دار قه سپی، ئانکو قه سپ یان رطه ب.

۲_ فیقیی میوی، ئانکو به حسا تری، یان ژی بکه یه میویژ.

ئهوژی نه گهر بنه ه بار دی زه کات لی که قیت (ه ویسق).

_ و مهرجین فهرزبوننا زه کاتی د فی فیقی دا چار تشتن:

۱_ موسلمان بیت.

۲_ ئازاد بیت.

۳_ مولکی وی بیت.

۴_ بگه هته هه ددی نیصابی.

و ل فیرئ مه رجی سالی تیدا نینه، ئانکو سال د سهرپا بچیت،
چونکی مه رج نینه سال د سهرپا بچیت، به لی وهختی دانا زه کاتا
وان نه وه وهختا خودی تعالی گوتی: ﴿وَعَاثُوا حَقَّهُ رَیَوْمَ حَصَادِهِ﴾
[الأَنْعَام: ۱۴۱]

ئانکو: (وهختی درینا وان یان وهختی چینا وان)

یا زیراعه تی وهختی درینی، و یا فیتی وهختی چینیی.

فینجا نه گهر گه هشته هددی ۵ ویسقا هنگی دی زه کاتی ژئ
دهت، نه گهر نه گه هشته وی هددی نادهت.

ب تنی د حاله ته کی دا دبیته مه رج کو سال د سهرپا ب بوریت،
نه وژی نه گهر نه فیتییه یان زیراعه ته ته کپی بیت بو
تیبجاره تی نه کو یی ته بیت، بو نمونه ته ۱۰ طه نین گه نمی کپین
و ته دانانه د مه خزونه کی فه، نه فه حسابا تیجاره تی یه هنگی
لازمه ساله ک د سهرپا ب بوریت، فینجا چ فیتی بیت یان
زیراعه ته ک بیت.

هـ۔ تیجارهت: ئانکو تشتی کرین و فروتنی، مهرجین فی ژی

وه کی یین بوری:

۱۔ موسلمان بیت.

۲۔ یی ئازاد بیت.

۳۔ مولکی وی بیت.

۴۔ بگهته هه ددی نیصابی.

هـ۔ ساله ک ب سهردا بجیت.

و ئهفه دئی ژ وی وهختی حساب کهت وهختا دهست هافیتییه فی تیجارهتی یان وهختا ئهف دوکانه فه کری، بو نمونه: ل هه یقا ئیک کهسه کی بو خو دوکانه ک فه کر و یی تشتی د کهته تیقه و د کریت و د فروشیت، یان دهست هافیتییه تیجارهتا سیارا، فیجا کا کیژ هه یقی دهست هافیتییه ههتا دبته ساله ک هنگی دی زهکات ل وی تشتی کهفیت ئهوی د دهستی وی دا کا چ ههیه یان کا چ د دوکانا ویقه ههیه د گهل وی پارهی ئهوی ههیه دی ههمیا پیقه حساب کهت و دی زهکاتی لی دهت ژ سهدی دوو و نیف.

نیصا با حیشران:

هەر پینج حیشران دئ پەزەکی ژئ دەت، ئانکو ئە گەر چار
حیشر هەبن هنگی زە کات لی ناکەفیت، بە لی ئە گەر بوونە پینج
هنگی دئ پەزەکی ژئ دەت، ئە گەر بوونە دەه دئ دوو پەزا
دەت، و ئە گەر بوونە پازدە حیشر دئ سی پەزا دەت، و دیست
حیشران دا دئ چار پەزا دەت، و دیست و پینج حیشران دا دئ
تیشکە کا حیشران دەت دیژنی (بنت مخاض).

بنت مخاض: یا می یه و عەمری وی سألە که و که تیتە د سالا
دووی دا.

یە عنی ژ ۲۵ هەتا ۳۵ (بنت مخاض)

و ئە گەر بوونە سیه و شەش دئ (بنت لبون) ه کی دەت.

بنت لبون: عەمری وی دوو سألە و چوویتە د سالا سیی دا.

و ئە گەر بوونە چل و شەش دئ (حقة) ه کی دەت.

حقة: سی سألە و یا چووێه د سالا چاری دا.

و ئە گەر بوونە شیت و ئیک دئ (جذعة) ه کی دەت.

جذعة: ئەوه یا چار سأل و چووێه د سالا پینجی دا.

و ئہ گہر بوونہ حہفتی و شہش دی دوو (بنت لبون) دہت۔
 و ئہ گہر بوونہ نوت و ئیک دی دوو (حقہ) دہت۔
 و ئہ گہر بوونہ سہد و بیست و ئیک دی سی (بنت لبون) دہت۔
 و فیجا ہر چلا دی (بنت لبون) لہ کی لی زیدہ کہت، و ہر
 پینجیا دی (حقہ) لہ کی لی زیدہ کہت۔
 یہ عنی ئہ گہر بوونہ ۱۲۱ دی سی (بنت لبون) دہت، و ہہ تا ۱۲۹
 دی ہر سی (بنت لبون) بن۔
 بہ لی ئہ گہر بوونہ ۱۳۰ ہنگی دی (حقہ) و دوو (بنت لبون) لہ
 دہت۔

نیشابا چیلان:

ئیکہم نیشابا چیلان سیہن، ئانکو مروقی سیہ چیل نہ بن زہکات
 لی ناکہ فیت، ئہ گہر بوونہ سیہ (فیجا چ یا نیر بیت یان می) دی
 (تبع) یان (تبعہ) لی کہ فیت (ئانکو گولکا ئیک سالی فیجا چ
 یا نیر یان می)
 فیجا ژ سیہا ہہ تا سیہ و نہا ب تنی ئیک گولک لی دکہ فیت۔
 و ئہ گہر بوونہ چل دی (مسنة) لہ کی دہت۔

مسنة: ئەوا دوو سالي و چوويه د سي ساليي دا، يا كو د شيت ب
چهرت.

و فيجال سهر قى دى همميا قياس كهى، ئانكو ههر سيها دى
(تبيع) له كى دهى، و ههر چالا دى (مسنة) له كى دهى.

بو نمونه ئە گهر ته شيت چيل ههبن دى دوو (تبعيا) ژى دهى،
ئانكو دوو گولكين ئيك سالي.

و ئە گهر بوونه ههفتى هنگى دى (تبيع) له ك و (مسنة) له كى
دهت.

و ئە گهر بوونه ههشتى هنگى دى دوو (مسنة) دهت چونكى
بوونه چل ب چل.

و ئە گهر بوونه سه د هنگى دى (مسنة) و دوو (تبيع) دهت.

و دهليل قى مهسه لى هه ديسه كه كو وهختا پيغه مبهري خودى
ﷺ مه عاذ قريكريه يه مهنى بو ده عوى گوتى ئيكه م تشتى تو
نيشا وان ددهى بلا شه هاده بيت، پاشى نقيژى و پاشى زه كاتى، و
مهسه لين زه كاتى ژى بو ديار كرن، فيجا بو مهسه لا چيلا مه عاذى
-خودى ژى رازى بيت- گوتى پيغه مبهري خودى ﷺ ئە مري من

کر ههر سیه چیلای ئه ز گولکه کانیر یان می ژئی وه رگرم، و ههر چلا (مسنه کی) ژئی وه رگرم.

نیمصا با پهمزان:

ئیکهم نیمصا با پهمزی چلن (٤٠)، ئانکو مروقی چل پهم هه بن زهکات یا تیدا هه ی به لی ئه گهر ژ چل پهم کیمتر مروقی هه بن زهکات لی ناکه قیت، و دقیت بینه چل (ماک) ژبلی تیشکا، ئه گهر ئه ف تیشکه مهن بن وه کی هنده ک زانا دبیزن ژ شهش هه یفا بوری بن نیزیکی ده یکن خۆ لی هاتبن ئه و دی هینه حسیبی، به لی وه ختا دبچیک کارک بن ئه فه نا هینه حسیبی.

ههر چل پهم دی پهمه کی ژئی ده ت (ئه واه مرئی وئی ساله ک و چوو بیته د ساله دووی دا) کو دبیزنی (جذعه) ئه فه ئه گهر یا سپی بیت.

یان ژئی ئه گهر یا رهش بیت دبیزنی (معز) دوو سال ته مام کر بن و چوو بیته د ساله سیبی دا.

وهه تا دبهنه ١٢٠ دی ههر ئیک پهمزی ژئی ده ت.

ئه گهر بوونه سه د و بیست و ئیک (١٢١) دی دوو پهمازی ده ت. و ژ ١٢١ هه تا ٢٠٠ ههر دوونه.

و نه گهر بوونه ۲۰۱ هنگی دئ سې په زاهدت.

و نه گهر بوونه چار سهد (۴۰۰) هنگی دئ بڼه چار په ز.

پاشی فېجا هر سهدان دئ په زه کی ژی دت، ئانکو ژ چار سهدا
دئ چار په زاهدت، و پېنج سهدا دئ پېنج په زاهدت، و وهسا.

نمگر دوو کهمس یان پتر شریکین ئیک بن د حیوانن دا:

هنگی دئ حساب بیت کو نه و په زه می یی ئیک کهمس به لی
ب حهفت مهرجا، نه گهر مهرجه ک یی ژی کیم بیت هنگی هر
ئیک دئ زه کاتا خو دت نه گهر لی بکه فیت.

نه و مهرج ژی نه فنه:

۱- نه گهر نه و جهی نه ف حیوانه ته لی فهدحه ویت (ئانکو ب
شه ف دچیتی بو راحت و نقشتنا خو) فېجا چ گو ف بیت یان
کوتانه ک بیت، یی همیان ئیک بیت.

۲- نه و جهی لی کوم دکهن ئیک بیت بهری بېنه چه روانی.

۳- جهی چه روانی وان ئیک بیت، نه و جهی لی دچهرن.

۴- نیری وان یان بهرانی وان ئیک بیت.

۵- ئاقدانا وان ئیک بیت، جهی ئاف فهدارنا وان.

۶۔ جھئی دوتنا وان ئیک بیت، و ئەف شیرە ل ئیک جھ کوم
بیت کو ههروه کی یی ئیک کهسی ب تنی.

۷۔ ئەو جھئی لی دهیتته دوتن ژ یی ئیک بیت.

فیتجا ئە گەر ئەف هەر حەفت مەرجه هەبن دئ زە کاتا وان
هەمیان پیکشه بیت، ئانکو ههروه کی یی ئیک کهس دئ حساب
بیت.

ئە گەر بۆ نمونە دوو کهس هەر ئیکی ۴۰ پەز یین هەین و ئەف
هەر حەفت مەرجه تیدا کوم بوون، هنگی دئ پەزە کی ژئ دەت
چونکی مە گوت ئە گەر هەر حەفت مەرجه تیدا بن دئ حسابا
ئیکی بیت، بەلئ ئە گەر مەرجه ک تیدا نه بیت هنگی هەر ئیک
دئ پەزە کی دەت ئانکو یی هەردوو کا پیکشه دئ بنە دوو پەز.

یان بۆ نمونە ئە گەر بیژین پینج کهس شریکین ئیکن و هەر
ئیکی سیه پەز یین هەین، ئە گەر ئەف مەرجه تیدا نه بن کهس
ژ وان زە کاتی نادەت چونکی مە گوت هەر چل پەزا ئیک لی
دکەفیت و ل فیری هەر ئیکی سیه یین هەین، بەلئ ئە گەر
مەرجه تیدا بن یین هەمیا پیکشه دئ بنە (۱۵۰) هنگی زە کاتا
کومی دئ بیتە دوو پەز.

ٲانکو هر پینچ کهس دی پهزا زه کاتی ژی دهن مادهم مهرج تیدا بوون.

نیصا با زیری:

نیصا با زیری بیست میثقالین زیرینه، ٲه گهر بوونه بیست میثقال هنگی دی زه کات لی که قیت، و دی ربا ده هی لی که قیت، ٲانکو نیف میثقال، قیجا هندی زیده بیت دی ل دویف وی حساب کهت، ٲه گهر بینه ٣٠ میثقال دی ٣ ربعین میثقالی لی که قن، ٲه گهر بینه ٤٠ میثقال، دی میثقاله ک لی که قیت، ٲه گهر بینه ٦٠ دی میثقاله ک و روبعه ک لی که قن، ٲه گهر بینه ٨٠ دی بنه دوو میثقال.

ٲه قه ژی حه دیسه ک یا هاتی و یا صه حیحه، کو عه لیی کوری ٲه بی طالبی -خودی ژی رازی بیت- دیثریت: پیغه مبه ری خودی ﷺ گوت: (لیس علیک شیء -یعنی فی الذهب- حتی تکون لک عشرون دینارا، فإذا کانت لک عشرون دینارا و حال علیها الحول ففیها نصف دینار، فما زاد فبحساب ذلک). ٲانکو: (چ ل سه ر ته نینه -ٲانکو د زیری دا- ٲه گهر ته هه بیت هه تا دبنه بیست دینار، ٲه گهر بوونه بیست دینار ٲه گهر سالآ وان ته مام بووی دی نیف دیناری (میثقالی) دهی، قیجا هندی زیده بوو دی ل دویف فی حسابی هیته دان).

و دینارا هنگی هه ر دیناره ک میثقاله ک بوو.

قیجا ئه ف زیړه چ پاره بیتن یان زیړی دی یی تیجاره تی و چه ک بیتن.

ب نسبت زیقی:

د عه ره بییا فو صهی دا دییژنه زیقی (الورق).

نیصا با زیقی دوو سه د (۲۰۰) دهره میڼ زیقینه، و هنگی هه ر دهی چاریکه ک لی دکه قیت، و دبه پینج دهره هم.

و هه ر بیستی نیف لی دکه قیت، و وه سا.

و هندی ئه و زینه تی حه لاله یی کو ژنک بکار دینن، زه کات لی ناکه قیت.

و قی مه سه لی خیلاف یا ل سه ر هه ی، و هنده ک مه زه ب دییژن لی دکه قیت و هنده ک دییژن لی ناکه قیت، و هنده ک دییژن ئه گه ر بکه ته به رخو لی ناکه قیت.

به لی د مه زه به یی شافعی دا لی ناکه قیت.

و ره ییا راجح (ل ده ف ماموستا جه لیلی - حفظه الله - پستی کو ل دویش ده لیل چووی): ئه وه کو لی دکه قیت خو ئه گه ر بکه ته

به رخوژی، و ده لیلی ژ هم میان ئاشکه راتر ئه وه کو پیغه مبه ری
خودی ﷺ جاره کی ژنکه ک هاته ده ف کچا وی دوو بازنکین
زیری ل دهستی بوون، پیغه مبه ری خودی ﷺ گوتی: تو زه کاتا
قان د دهی؟

گوتی: نه خیر.

گوت: ما ته دقیت بینه دوو بازنکین ژ ئاگری ل روژا قیامه تی؟
گوتی: نه خیر.

گوت: پا زه کاتا وان بده.

قیجا ئه ف بازنکه ل بهر کچی بوون، به لی د گه ل هندی
پیغه مبه ری خودی ﷺ گوتی زه کاتا وان بده.

و هنده ک حه دیسین دژی وه سا صهریح یین هین.

قیجا یا باشر ئه وه مروّف خو ژ خیلافا هه بینته دهر و زه کاتا وان
بدهت، هه تا ئه گهر یا فهرزژی نه بیت ئه فه هنگی دی بوّ حسیب
بیت صه ده فه، به لی ئه گهر زه کات تیدا بیت و ته نه دا ئه فه
مشکیله یه، ههر چه نده چ گونه ه ل سه ر وی نینه ئه گهر
نه زانیت به لی ههر بوّ ئحتیاط بدهت چیتره.

و نه دئ مروّف ل دویف هه وایئ نه فسی چیت کا کیژ خوشتره
وئ ب هه لبرئیریت، به لئ دئ ل دویف ده لیلان چیت کا بو وی
قه ناعه ت ب کیژ ده لیلان چیبوو دئ ل دویف وی چیت.

نیصا با فیقی و زیراعهتن:

پینج ویسقه، و هه ر ویسقه ک ۶۰ صاعه، هه ر صاعه ک نیزیکی
دوو کیلو و نیقانه، یه عنی ته قریبه ن هه ر ویسقه ک دبته ۱۵۰
کیلو.

و هندی زیراعه ته و فیقیه مه رج نینه ساله ک ب سه ردا بجیت،
به لکو دئ زکاتا وئ هنگی هیته دان وه ختا ئه ف زیراعه ته بهیته
درین یان فیقی بهیته چین، و ده لیل گه له ک حه دیس بین پی
ههین، ئیک ژ وان: ئیمامی بوخاری و موسلم ریوایه ت دکه ت ژ
حه دیسا ئه بی سه عیدئ خودری - خودئ ژئ رازی بیت - گوت:
پیغه مبه رئ خودئ ﷺ گوتی: (لیس فیما دون خمسة اوسق من
التمر صدقة) ئانکو: (نینه کیتر ژ پینج ویسقا ژ قه سپا زه کات
تیدا هه بیت).

و ریوایه تا موسلمی دبیریت: (لیس فی حب ولا تمر صدقة حتی
یبلغ خمسة اوسق) ئانکو: (دوی تشتی دا یئ دندک (وه کی

ده خلی و جه هی) یان یی فیقی (وه کی قه سپا و میوئرا) زه کات
تیدا نینه هه تا دگه هه ۵ ویسقا).

ئانکو ئەف پینج ویسقه دبنه ۱۶۰۰ رطل ب کیشانا عیراقی.
ئانکو دبنه ۷۵۰ کیلو ته قریبی.

و هندی زیده تر بیت دئ ل دو یف وئ حسابا زه کات ژئ هیته
ده ریخستن.

و د فی حاله تی دا وه ختا زه کات لی دکه فیت ئە گهر ئەف
زیراعه ته یان ئەو فیقییه ئەو بیت کو ب ئاقا بارانی دهیته شین
کرن یان ئەو بن ب ئاقا رویارا و جوکا دهیته ئاقدان هنگی دئ
دههک تیدا بن، ئانکو ههر دهها ئیک.

و ئە گهر ئەو بیت یا کو ب ئاله تا بهیته ئاقدان ئانکو ب مه صره فی
و زهحه تی هنگی دئ نیف دهه بیت، ئانکو ههر بیستا ئیک و
ههر دهها نیف.

ده لیل ل سه ر فی چه ندئ ئیهامی بوخاری ریوایه ت دکه ت ژ عبد
الله بن عومه ر -خودئ ژ هه ردوو کان رازی بیت- پیغه مبه ری
خودئ ﷺ دبیثیت: (فِیْهَا سَقَتِ السَّمَاءُ وَالْعُیُونُ أَوْ كَانَ عَثَرِیَّا
الْعُشْرُ، وَمَا سُقِيَ بِالنَّضْحِ نِصْفُ الْعُشْرِ). ئانکو: (و ئەو تشتی بهیته

ئاقدان ب ئاقا بارانی بیت ئهفه دی دههیک بیت، به لئ ئه گهر بارا
پتر یان ههمی ب ئالهته کی یان دهوارا بیت هنگی دی نیقا
دههیک بیت).

زهکاتا تیجارهتی:

ئانکو ههر تشته کی مروّف تیجارهتی پی بکهت قیجا چ کهل و
پهل بن یان ملک یان ئهرزاق... هتد

وهختی سالا وی تهمام بوو هنگی دی زهکات لی که قیت ئه گهر
بگه هته حه ددی نیصابی، و حه ددی نیصابا وی وه کی پی زیر و
زیقی و پارهیه، مه عنایی کو بگه هته قیمه تی ۲۰ میثقالین زیری
(۸۵ گرامین زیری)، هنگی دی هیتته هه لسه نگاندن ب پارهی، ب
وی پاری مروّفی پی کری، ئه گهر ب دیناری کری بیت دی ب
دیناری حسیب کهی و ئه گهر دولا بیت ب دولاری... و وه سا.

و پاشی دی ههر دههی ربهه کی ژئ ده ریخی، بیست میسقالا نیف
میسقال، چلا ئیک، هه شتییا دوو، سه دا دوو و نیف.

و ئه و تشتی مروّف ده رد ئیخیت ژ زیر و زیقی ژ بن عه ردی ئه وی
ژی دی چاریکا دههی ژئ ده ریخیت، و نه ئیلا ساله ک ب سه ردا
بچیت، بو نمونه هنده ک جه— یین ههین زیر و زیف یی لی

هه ی، دئی چن کولن و زیړی و زیځی ژئی دئینه دهر، قیجا ته گهر
ته څه گه هشته هددی نیصابی هنگی دئی زه کاتی ژئی دهر و
مهرج نینه سال ب سهردا بچیت، و دئی (ربع العشر) ژئی دهر،
یه عنی ههر ده هی ربعه ک.

و نه و تشتی کو مروځ ب بینیت هنگی دئی پینجیک ژئی دهر و
مهرج نینه سال ب سهردا ب بوریت، یه عنی دئی که ته پینج
پشکین هندی ئیک و دئی پشکه کی ژئی که ته زه کات.

و گه له ک زانا دینژن بو قی مه سله یی هه دیس یا پی هه ی کو
پیغه مبه ری خودی ﷺ یا گوتی: (وفي الرکاز الخمس) ئانکو: (و
د وان تشان دا یی کو مروځ دینیت یان ب سهر هلدیت
پینجیک هه یه).

رکاز: نه و تشتی یی کو مروځ دینیت، بو نمونه خه زینه ک د
که فن دا ل جهه کی هاتیته فه شارتن و مروځ ب سهر هلیت و
بینیت.

و هنده کا یا گوتی نه ف ئایه تا قورئانی ژئی دیته ده لیل ل سهر:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَنْفِقُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّا أَخْرَجْنَا

لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ﴾ [البقرة: ۲۶۷]

نهکاتا فیطری:

ئهو زه کاته یا کو مروڤ ل دوماهییا هه یقا رهههزانن ددهت.

ئهف زه کاته دئ ب سئ تشتا ل سهر مروڤی فه رز بیت:

۱- ئیسلام.

۲- ئاقابوونا روژی ل دوماهییک روژ ژ هه یقا رهههزانن.

۳- مروڤی هند ئه رزاق هه بیت زیدهی قویتی خو و یی عه یالی
خو دوی روژی دا.

مه عنایئ ئه گهر که سه کی چ نه بیت ژبلی قویتی خو و یی عه یالی
خو بو وی روژی، هنگی زه کاتا فتری ل سهر نینه، به لی هندی
زیده تر هه بیت ئه و دئ دهت ژ پیش ههر مروڤه کی فه صاعه کی.
صاعه ک: ژ دوو کیلو و نیقا کیلتره یه عنی دوو کیلو و ۴۰۰ گرام،
به لی بیژین ب زیده هی دوو کیلو و نیقن.

هه تا ئه گهر ئه و وهخت بیتن وهختی عه بدا و جاریا دئ پیش وان
ژیقه دهت، و ئه وی نه فه قا وی ل سهر بیت مه سئول بیتن ژئ ئه و
دئ پیشقه دهت.

دی قی زه کاتی پیش خوفه دت و پیش وان ژیفه ئهوین نهفه قا
وان دکه قنه سهر وی، صاعه ک ژ وی قویتی یی کو ئه و دناق دا
دژیت کا بارا پتر قویتی وان چیه دی ژ وی تشتی دت.

و یا دروست ئهفه یه کو قویتی بدن، به لی پاره ل دویف ره ئیا
راجح چینایت، هتا هنده کا وه کی ئیجماع (شبه اجماع) ل سهر
قی چندی یا نه قل کری کو دقیت قویت بیت نه کو پاره.

قهوله ک یی هه یی ئه بو حه نیفه ی کو دروسته پاره بهیته دان
به لی نه یا راجحه و یا راجح ئه وه کو دقیت قویت بیت.

و دی مروّف وی قویتی دت یی کو خه لکی وی جهی بارا پتر
وی قویتی دخوت چونکی پیغه مبه ری خودی ﷺ وه ختی به حس
کری صاعه ک ژ وان تشتی وی به حس کری هه می قویت بوو، و
گه له ک یا ب سانه هی بوو پیغه مبه ری خودی ﷺ بیژیت پاره ژی
به لی نه گوئییه و نه دایه و نه صه حابییا دایه، ههر چهنده ئه وژی
دشیان بدن، و خه لکه ک بوّ خوّ دکه ته هیجهت کو خه لک پتر
محتاجی پاره یه، به لی وه سا نینه خه لکه ک یی محتاجی قویتی
ژییه، به لی خه لک هنده جار ل دویف وی تشتی دچیت یا بو وی
خوشر و ب سانه هیتر.

دقیت مروفتی موسلمان ل دویف وی بجیت یا دروستر و بخیرتر
و یا باشترو یا شهربه تی گوتی، نه ل دویف وی بجیت یا بو وی
خوشترو ب سانه هیتر.

و دهلیل ژی ل سهر قی چهندي ئه قهیه ئیمامی بوخاری و موسلم
ههردوو ریوایهت دکن کو عبد الله کورئ عومهری -خودئ ژئ
رازی بیت- دبیژیت: (فرض رسول الله ﷺ زکاة الفطر من
رمضان على الناس صاعا من تمر، أو صاعا من شعير، على الحر و
العبد، والذكر و الانثی) و د ریوایه ته کی دا (والصغير و الكبير
من المسلمين)

یه عنی پیغه مبه ری خودئ ﷺ زه کاتا فترئ یا فهرز کری ل سهر
ههر که سه کی موسلمان صاعه ک ژ قه سپا یان میوژا یان جه هی،
و دهنده ک ریوایه تان دا یا هاتی ژ گه نمی، و دهنده ک ریوایه تان
دا هاتی ژ گه نمی نیف صاع چ پیش یی نیرقه یان میقه چ مه زن
بیت چ بچیک ژ موسلمان.

و دانا قی زه کاتئ دقیت بهری نفیژا عهیدا رهمه زانئ بهیته دان
چونکی وه کی هاتی د حه دیسه کی دا: (وَأمر النبي ان تؤدى قبل
خروج الناس الى الصلاة) ئانکو: (بهری خه لک بجیته نفیژا

عهیدی و بهری نقيثرا عهیدی بهیته کرن ئەف زه کاتا فتری بهیته
(دان)

ئەوی پشتی هنگی بدهت پیغه مبهری خودی ﷺ گوتی: (فانه
صدقة من الصدقات). ئانکو: (دی خیره ک ژ خیران بۆ هیته
حسیبی)

ئانکو زه کاتا فتری ل سهر نارایت، هه ما دی بۆ بیته خیره ک.
و ئەف زه کاته یا هاتییه فهرز کرن ژ بهر دوو تشتا وه کی د
حه دیسی دا هاتی پیغه مبهری خودی ﷺ گوتی: (طهرة للصائم
من اللغو والرفث، طعمة للمساكين)

ئانکو: (پاقرز کرنه بۆ مروقی موسلمان ژ وان قوسیری و خه له تی
و ئەو گونه هین که تینه د روژییا وی دا، و ههروهسا دانا خارنی
یه بۆ مروقین هه ژار).

وه کی پیغه مبهری خودی ﷺ گوتی: (مروقین فه قیر زهنگین
بکهن د قی روژی دا ژ خازو کیی).

قیجا ئەو قویتی مروف ددهت هندی باشر بیت و ئەو بیت یی
خه لک هه ژی بکهت خیرا مروقی ژی باشره.

و هر صاعه ک ب کیشانا عیراقی دبیته پینج رطل و ثلثه ک،
یه عنی ب کیلویا دبیته دوو کیلو و ۴۰۰ گرام هه تا دوو کیلو و
نیفا.

فیجنا ژ پیش هر نه فهره کی فه دی صاعه کی دهت.

و نه وی نه بیت بدهت، نه و نادهت.

و نه وی هنده ک هه بیت و هنده ک نه بیت، هه ما دی هنده کی
دهت.

_ نه و که سین ژ هه ژی کو مروّف فی زه کاتی بدهتی هه شت
صنفن، نه و ژی نه ون یین کو خودی تعالی بو مه د نایه ته کا
قورئانی دا به حس کری کو دبیزیت: ﴿إِنَّمَا الصَّدَقَتُ لِلْفُقَرَاءِ

وَالْمَسْكِينِ وَالْعَمِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمَوْلَفَةِ قُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ
وَالْغَرَمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأَبْنِ السَّبِيلِ ۖ فَرِيضَةً مِّنَ اللَّهِ ۗ وَاللَّهُ

عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿۶۰﴾ [التَّوْبَةُ: ۵۹ - ۶۰]

هندي نهف زه کاته یه بو مروّفین هه ژار و مسکینن، گه له ک جار
فه قیر بو مسکینی دهیته گوتن و مسکین بو فه قیری دهیته گوتن،
به لی زانایان فه رقییه ک یا ئیخستییه دنابقه را هه ردووکان دا،
فه قیر نه وه یی حالی وی نه خوشتر ژ مسکینی، و هنده ک دبیزن

بلعه کس، هنده ک دیژن فه قیر ئه وه بو نمونه کو یی محتاجه تشته کی فه ر بکریه به لی وی دیناره ک یا هه ی و ئه و تشته ب دهه دینارایه، ئه فه فه قیره.

و مسکین ئه وه یی محتاجی فی تشته ب دهه دینارایه به لی نهه دینار یین هه یین و ئیک نینه. و هنده ک دیژن بلعه کس.

(والعاملین علیها): و عاملین زه کاتی (هنگی هنده ک مووه ظف د هاتنه دانان و دا قریکه ن بو کومکرنا زه کاتی).

(والمؤلفة قلوبهم): و ئه وین کو ئیمانان لاواز، یان هه تا هنده ک زانایان یا گوته ئه و کافرن یین کو خودان مروّف و خودان شیان کو حاکمی موسلمانان ب هنده ک نیشانان دزانیت ئه قی هه دلی ل سه ر ئیسلامی هه ی، قیجا هنده ک ژ قی زه کاتی بدهنی به لکه موسلمان بیت، به لی بارا پتر ژ زانایان یا گوته (مؤلفة القلوب) ئه وه یی موسلمان به لی موسلمان به ک لاوازه، ئه گه هاریکاریا وی نه هیته کرن دی کافر بیت، نه خاسمه ئه گه ر خودان مروّف و خودان عه شیرت بیت.

(وفي الرقاب): یه عنی عه بدی بقیّت خو ئازا بکهت، ئه وی بقیّت خو ئازا بکهت و عه قده کی دناقبه را خو و سهیدی خودا چیکهت دی بیژیتی کا ته چهند بقیّت ئه زدی دهمه ته من ئازا بکه، فهرزه ل سهر سهیدی وی ئه و قه بیل بکهت ئه گهر بزانیّت یی مجده و نه یی حيله که ره.

قینجا فهرزه ل سهر موسلمانان ئه و زه کاتی بدنی دا خو بدته ئازا کرن.

(والغارمین): ئه و مروّقین دهیندار و نه شیّت دهینی خو بدت.

(وفي سبیل الله): که سیّ موجه د جیهادی دا، هه تا هنده ک زانا دیژن ژ طالب علما ژی دگریّت ئه قه ژی نه وعه جیهاده که.

(وابن السبیل): ئه وی مسافر.

و ههر ئیکێ ژ قان صنفه هه بیت و صنفین دی نه بن، هنگی هه ما درسته مروّف بدته ته وی، بو نمونه ل جهه کی تنی فه قیریین هه یین هه ما درسته تو تنی بدیه وان.

و ههر صنفه کی ژ وان لازمه تو بدیه پتر ژ سیّ مروّقان ژ قی صنفی هه، ژبلی عاملی ل سهر زه کاتی درسته تو هه مییی بدیه ئیک که س.

بو نمونه:

تو بدهیه فهقیرا ژ سى كه سا كيمتر نهبن، يان يى دهيندار.
بهلى يا راجح ئه وه دروسته تو بدهيه ئيك كهس تنى ژى، يه عنى
ئه گهر فهقيره ك بيت ههما درسته تو زه كاتا خو ههميى بدهيه
وى فهقيرى.

و پينج صفا نه دروسته زهكات بو وان بهيته دان:

۱- ئه وى زهنگين بيت چ ب مالى خو يان ژى ب هندى كو دشيت
ب شيان و كه دا خو شول بكهت.

دا نه بيته ئه گهر كو كسلان بيت و ههما بيژيت دى ههر زهكات
بو من بهيت، نه، ئيسلامى ته شجيعا مه يا كرى ئه م ب كه دا دهستى
خو بخوين.

ژ بهر هندى يا هاتى د حه ديسه كى دا ژ عبد الله كورى عه مرى
كورى عاصى -خودى ژ وان رازى بيت- گوت: پينغه مبه رى خودى
ﷺ گوت: (نه يا حه لاله زهكات بو مروڤى زهنگين يان بو وى
كه سى خودان قوهت و شيان).

و عوبه يد الله كورى عهديى كورى خياري -خودى ژى رازى
بيت- گوت: دوو زه لاما ژ صه حابا گوته من ئه م چووينه دهف

پيغهمبري ﷺ سالا جهجا وه داعي پيغهمبري ﷺ زهڪات ليڪفه ڊڪر، گوتن مه پرسيار ژ پيغهمبري ﷺ ڪرن ئه پيغهمبري خودي هنده ڪي بده مهڙي گوت پيغهمبري خودي ﷺ ههر بهري خو دامه و ديت ئه خودان شيان و سحت و قوه تين ئينا گوت: (ئه گهر هه وه بقيت دي دهمه هه وه به لي باش بزائن چو بار ژ زهڪاتي بو وي نينه يي زهنگين بيت يان ئه وي خودان شيان و دشيت شول كهت).

۲_ عهبد: چونڪي عهبد ملڪي سهيدي خويه، ئه و تي نه بيت ئه وي ڪيتابهت ڊگهل سهيدي خو ڪري.

۳_ بهنو هاشم: بنه مالا هاشمي ئه وي موسلمان.

و بهنو عبدالمطلب: بنه مالا عبدالمطلبي.

ژ بهر گوتنا پيغهمبري ﷺ: (هندي ئه ف زهڪاته نه ئه ف پيساتيا مالي خه لڪيه نه يا حه لاله نه بو موحه ممدى و نه بو بنه مالا وي ژ يين موسلمان).

پيشقه پينجيڪا پينجيڪي بو وان دهيتنه دان، وه ڪي ڊقورئائي دا هاتي ڪو ئه و مالي غنيمي يي ب دهست وان كه تي دي كه نه پينج پشڪين هندي ئيڪ، پشكه ڪ ژ وان بو خودي تعالى يه و بو

پښه مبه ری خودی ﷺ و که سین هه ژار و به له نگاز و نه فان،
 قیجا پښجیکا قی پښجی بو پښه مبه ری خودی ﷺ و بنه مالا وییه.
 ۴_ کافر: دروسته مروځ خیری د گهل بکه ت، به لی زه کات
 چینایت.

ژبلی ره ئیا هنده ک زانایان کو گوتینه (والمؤلفة قلوبهم) قی
 حاله تی درسته به لی عام نه دروسته، هه تا د قی حاله تی زی دا
 نه هه ره ئیا هنده ک زانایانه نه یا هه مییان.

۵_ و هه ر ئیکې ژ وان که سین نه فقه قای ل سهر مروځی بیت
 وه کی کوری مروځی، ژنکا مروځی، کچا مروځی.
 ژبلی حاله ته کی کو کچا مروځی یا شیکری بیت و زه لامی وی یی
 فه قیر بیت دروسته بده ته زه لامی کچی.

و هنده کان یا گوتی نه گهر ده یندار بن یان گه له ک فه قیر بن به لی
 جمهوري زانایان د گهل هنډینه کو نه دروسته.

والحمد لله رب العالمین.

والحمد لله رب العالمین وصلی الله و سلم علی
نبینا محمد وعلی آله وصحبه أجمعین

ناقمروک

- 3..... کتاب الصيام
- 6..... مهرجین فمرز بوونا روژيیې:
- 8..... فمرزین روژيگرتنې (دا کو روژې ژ مروؤشې بهیته قهوبیلکرن):
- 11..... _ نغو تشتین روژې پې دکه شیت دهه تشتن:
- سې تشت سوننه تن د روژيگرتنې دا (چ روژې یا فمرز بیت و چ یا
- 15..... سوننه ت):
- 23..... حرامه مروؤف د شان پینچ روژان دا یې ب روژې بیت:
- 39..... الاعتکاف:
- بو نعتیکاف دوو مهرج یېن همین (ئانکو یېن شان دوو مهرجا
- 40..... نعتیکاف یا دروست نینه):
- 42..... کتاب الزکاة
- 44..... زهکات فمرزه د پینچ تشتان دا:
- 52..... نیصا با حیشتران:
- 53..... نیصا با چیلان:
- 55..... نیصا با پوزان:
- 56..... نهمر دوو کهمس یان پتر شریکین ئیک بن د حمیوانی دا:
- 58..... نیصا با زیړی:
- 59..... ب نسبته زیڅی:
- 61..... نیصا با فیقی و زیراعه تی:
- 63..... زهکاتا تیجاره تی:
- 65..... زهکاتا فیطری:
- 72..... و پینچ صفا نهدروسته زهکات بو وان بهیته دان:

مزگفت

www.mzgaft.com